Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 26 МАРТ, 1985 ШУ • № 36 (7071). • Мах 3 кеп.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

Шоатта дийнахьа, 23 марта, парте обкома заседаней зале КПСС Нохч-ГIалгIай областной комитета аргIанара, VII пленум хилар.

Цига хиннараша К. У. Черненко кхалхарца йист ца хулаш латташ минут яьккхар.

Пленуме дийцар: «КПСС ЦК дIадехарашка хьежжа кадрови политика, партийни кулгалдара стили методаши эргаяьха тоаяра областной партийни организацена хьалхашка латтача декхарех» яха дош. Цу хьакъехьа доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **В. К. Фотеева.**

Доклад ювцаш къамаьлаш дир **Н. И. Семенова** — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара, **Р. А. Базгиева** — КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара, **Р. М. Амриевас** — Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза дояркас, **Н. И. Айдинова** — КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара, **М. А. Мамаева** — СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода слесара, **Л. Е. Фроловас** — Грозненски района «Атагинский» совхоза директора, **А. А. Мякиева** — КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара, **А. З. Хаита** — Нохч-ГIалгIай бувзама производственно-технически управлене начальника, **Ю. В. Василюшкина** — «Грознефть» объединене парткома секретара, **С. С. Аюбова** — халкъа депутатий Наурски Совета исполкома председатела, **Н. А. Юшкова** — Шелковской района «Коминтерн» колхоза председатела, **Д. К. Безугле** — «Грозненский рабочий» газета редактора.

Пленума балха юкъе дакъа лоацаш вар КПСС ЦК организационно-партийни балха Отдела инструктор **М. П. Щербаков.**

Дийцача дешах лаьца кадрови политика, партийни кулгалдара стили методаши эргайоахаш тоаяра тIаберзабаь соцам тIанйцар. Пленуме дакъа лоацаш хиннараша тешам белар Нохч-ГIалгIай партийни организаце, парте XXVI съезда, цул тIехьагIарча КПСС ЦК Пленумий решенеш ларде а лувцаш, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдара, КПСС XXVII съезда баха ма боаггIа накъабахара кхы а хьинарегIа къовсам лоаттабергхиларах.

БIАЬСТАН ДЕНО — ШЕРА КХОАБ

НОРМАШ тIехкхоачашъю

Укх бIаьсти дукха балхаш чакхдаха дезаш ба «Грозненский молочный» совхоза механизатораш. Лоацачча юкъа ялатан доакъаран лаьрхIа ийс эзар гектара тIа тайп-тайпара культураш дIае езандаь кхашка тIаьда яле а шоай трактораш ара а яьха балхаш дIадоладаьд цар.

Иштта, духхьал цхьан дийнахьа 600 гектара тIарча дуккхача шерашка тIаювлача баьцашта макхаш даьхад. Шоаш денна дош кхоачашдеш, балха нормаш дикка тIехкхоачаш а ещ ден сердалонагIа къахьег беррига механизатораша. Царна юкъе къаьстта белгалбаьннаб Абаев Салман, Устаров Iаддал-Хьасан, Гехаев Рашид, кхыбараш. Юкъера лаьрхIача царех хIарапе дийнахьа бIаь гектара тIа макха боанкх, нормагIа баккха боагIар 60 гектар йолаш.

С. СУРХОЕВ.

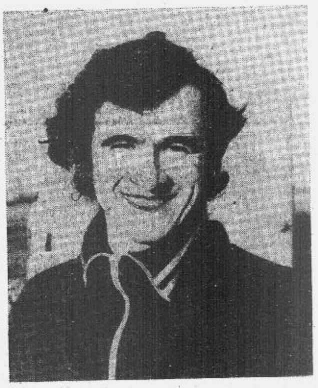

ДIадахача шера Ерригсоюзни социалистически яхье котъяьннарг а лаьрхIа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦIе байракх еннай «Сельхозхимия» яхача Назрановски районни производственни объединене коллектива. Цу доккхача совгIато дегаш гIоздаьха «Назрановский» совхоза кхашка сихдаь удобренеш дIакхухьаш ба объединене механизатораш.

Царна юкъе яьржача социалистически яхье къахьсгама овсарле эгтара лакхагIа йолаш болх бу экскаваторщика Тумгоев Iаддрахьмана.

СУРТА ТIА: I. Тумгоев.
С. ПУГОЕВА сурт.

АГРЕГАТАШ — КХАШКА

Репортаж

БIаьстан малхо сийрдадаьхад Назрановски совхоз-техникума ка бола ялати люцерни тIайола IажагIей сийней дола кхаш. Цар тIа йоахк цIей, сийнеи, IажагIей бесаш дола трактораш. Цхьанцена тIехьа шера макхаш доахк, шоллагIъяр йода тIехьайийзача агрегатаца минеральни удобренеш товсаш. Укх шера тIехьадаьннад бIаьстан балхаш. Из кхета а деш, шоай низ дIакхоачар ду механизатораша сихеи дикеи уж чакхдахара.

Ка бола ялат тIадолча кхайна йисте юхасоц удобренеш тувса агрегат тIехьайийза йола МТЗ-80 яха трактор. Из лехкаш ва хьувкъама звенона кулгалдеш вола Кодзоев Башир. Агрегата чу удобренеш йоахкача юкъа цо дувц:

— Цхьаккха хIама ала делаш бац тха механизатораш. ЧIоагIа сатувсаш бар укх деношка. Хаоттамо тIехьаьккхай бIаьсти. Хьинар айдаьд балхаш толаме чакхдахара. ХIанз ка болча ялатан дукхача шерашка тIаювлача баьцаштеи минеральни удобренешца подкормка ю оаха. Ма могга хьаьнду шекара свеклаши хьажкIаши хьалкхергйола кхаш а.

Совхоз-техникума доккха новкъостал даьд Назранерча «Сельхозхиме» Арчаков Къурейша кулгалдеш йолча механизировании отрядо а. 4 эзар тонн органически удобренеш ехкай цо укх шера хьувкъам хьалкхебергболча кхашка.

— Къаьстта дика хьаьнду оаха гибридни хьажкIаш хьалкхеергйола бIаь гектар хулаш дола кха, — йоах совхоза директора Б. Полонкоева. ХIара гектара кхоачийт 30 тонн органическии 500 килограмм минеральнии удобренеш.

ДIадахача шера хIара гектара тIара 21,4 центнер гибридни хьажкIаш яьхар, план 8 центнер йолаш. Укх шера яха лерхI 22 центнер — планагIа яха йоагIарел шозза дукхагIа.

ХIара гектара 300 килограмм а кхоачийташ нитроаммофосаца 600 гектара тIарча ка болча ялата подкормка яьй механизатораша Б. Кодзоева, А. Даурбекова, Р. Котиева, М.-С. Котиева. Тешпаме лард еллай хIара гектара тIара 24 центнер ялат даккхара шоаш тIанйца декхар толаме кхоачашдара.

...ТIа-тIа лакхлуш боагIа малх. ДIоахлуш латт лаьтта. Укх деношка культураш дIае болалургба механизатораш. ХIанз шоай низ дIа ма кхоачча тIоадал Iоаяра макхаш доахаши удобренешца подкормка ешн боахк уж.

П. ГАГИЕВ.

М. С. ГОРБАЧЕВ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ИНТЕРНАЦИОНАЛА ГЕРЗ ДIАДАККХАРА ЙОЛЧА КОНСУЛЬТАТИВНИ СОВЕТАЦА ВIАШАГIКХЕТАР

22 марта Кремле хилар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева Социалистически интернационала герз дIадаккхара йолча ер нах чубоагIача Консультативни советаца вIашагIкхетар:

Калеви Сорса — Социнтерна вице-председатель, герз дIадаккхара йолча Консультативни совета председатель, Пентти Вяянянен — Социалистически интернационала генеральни секретарь, Вальтер Хаккер (Австри) — герз дIадаккхара йолча Консультативни совета секретарь, Робин Сирс (Канада) — Социалистически интернационала генеральни секретара заместитель, Дженни Литл — Великобритане лейбористски парте дунен халкъашта юкъерча дешашта вола секретарь, Андреас фон Бюлов — Германе социал-демократически парте правленерча кхерамзален дешашта йолча комиссе председатель, Хейнрик Бухбиндер — Швейцаре социал-демократически парте кхерамзален дешашта йолча комиссе председатель, Тисато Татэбаяси — Японе социалистически парте ЦИК член, Франсуа Годемент — Французски социалистически парте викал, Антонио Гарсия Паган — Испански социалистически болхлой парте викал, испански парламента депутатий палата арахьарча политически комиссен оборона дешашта йолча комиссен член, Сатико Тагути — Японе демократически социализма парте дунен халкъашта юкъерча бюро секретарь, арахьарча политически комиссе член, Лаури Кангас — Финлянде социал-демократически парте дунен халкъашта юкъерча дешашта вола секретарь, Аллан Росас — Финлянде социал-демократически парте герз дIадаккхара дешашта вола эксперт, Риитта Корхонен — «Суомен сосиалидемокраати» яхача газета редактор.

Хиннача къамаьла юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева.

К. Сорсас из КПСС ЦК Генеральни секретаралла харжарца дувзаденна М. С. Горбачевна ловца баьккхар. К. Сорсас информаци йир, сихдаь герз хьадара доазув оттадарец соцадарец проблема къоастаяра тIаберзабаь совето беча балхах. Цо хоам бир, Москвера вIашагIкхетар чакхдаьнначул тIехьагIа, американски администраце викалашца къамаьлаш дара Консультативни совет Вашингтоне гIоргхиларах. Социалистически интернационала чуйоагIа партеш раьза йоацаш я дунен тIа эттача хьала, къаьстта герз па соцаш совдувлаш латташ хилара. Социнтерна Консультативни совет духьала я, къоастадаь аьлча, космически арена милитаризаци яра. Аьлар, Советски Союзо ВIашагIкхийттача Штаташца цхьана сихдаь герз хьаделга юхатохара меттел, из соцадара а де йиш мел яр дергхиларга дог даха йиш я аьнна. К. Сосас заявлени йир, Социнтернана чуйоагIача социалистически социал-демократически партеша цу гIулакха новкъостал дергда аьнна. Сихдаь герз хьадара доазув оттадара проблема Советски Союзаген ВIашагIкхийттача Штаташкен меттел, дерригача адамашка а кхоачаш хилар белгал а даьккха, К. Сорсас аьлар, цу гIулакха юкъе дакъа лаца дезаш а лаца могаргдолаш а да иштта кагий мехкаш, нейтральни дIахетанза йолен паччахьалкхенаш. ХIанз Женеве латташ йолча советско-американски переговорий доакъошхошта лаьрхIа аьлар, ядерни катастрофана тIадодаш дола дуне юхасоцадара цар де мел дезар дар ловш шоаш хилар. 1985 шу, кертагIдаьккхар К. Сорсас, из хоадамбеш дола шу да, укх шера де деза сихдаь герз хьаделга юхатохара де йиш мел яр. Ший къамаьл чакхдоаллаш баркал аьлар К. Сорсас КПСС кулгалхошта Москве Консультативни совет дика тIаэцарах а переговораш дика чакхъяларах а.

М. С. Горбачева кертагIдаьккхар, КПСС, Советски паччахьалкхен арахьара политически лини хувцалургйоацаш хилари хIаьта из КПСС ЦК мартовски (1985 ш.) Пленуме чIоагIдаь хилари. Ноакъара ца йоалаш гIоргья Советски Союз машарен прогрессен новкъа.

ВIашагIкхийтта болаш белгалдаьккхар, дунен тIа гетгара унзара хьал этта хилар. Лакхлуш латт ядерни тIема кхерам. ХIанззе а из юха ца тохе, герз хьаделга качественно кердача лагIа тIа дала мегаш да, тIахьожам лоаттабе йиш йоацаш йола процессаш йола а луш. Цу тIа а хьал чоалхане дерзаду дунен халкъашта юкъера тешам бохабара, дерригача лостамегIа конфронтаци ирьяра тIадерзадаьча лаьрххIа леладеча гIулакхаша. ХIанзарча ханарча дунен тIа латташ дола гIулакхаш шоашта ма эшшара ца хиларагIа, тIема кхерам тIаувттабе, ший мукхагIча паччахьалкхен чурча гIулакхашта гуччахьа юкъегIерта лерхIаш хул.

Машара тIехьа латтача дерригача дунен общественносто дIадех кхераме хIама дола сихдаь герз хьаделга соцадар, тIема кхерам дIабаккхар. Цу даькъе чIоагIа догдоахаш ба дукха ха йоацаш Женеве йолаеннача советско-американски переговорашка.

Принципиально лоархIаме да, цхьана яьча советско-американски заявлене тIа дIаяздаьча тайпара, цу переговораша де лерхIар, космоса дола герз хьа ца дайтаран лаьтта из хьаделга соцадаран, герза доазув оттадара, из кIезигдара, стратегически стабильность чIоагIъяра тIаерзаш йола объективни договоренность оттаяр хилар. Бухсоцдача кхаьча оагIонашта хетачох, переговораш е еза ядерни герз дизза а массанахьара а дIадаккхара.

Женевски переговорашкара прогресс, белгалдаьккхар М. С. Горбачева, цар результативность эггара хьалха, переговорий предметен цар лерхIарийн хьакъехьа яь ваIад ший деррига доакъош а тIехьа лоарзагIа ца йоаккхаш шинна а оагIоно кхоачашъярах тийша хургья. Из ваIад кхоачашъяра ший де йиш йолаш мел дола хIама дергда Советски Союзо ший оагIорахьара Американски оагIонна дагардар ховргда вайна цун практически гIулакхашка хьежача. ХIара оагIув цIена дог-уйла долаш, кхетамеча компромиссашта кийча хиланза яргьяц, хIаьта эггара кертердар — нийсхони цхьатарраррча кхерамзлеш принципаш йиза кхоачашъяр.

Хоадамболлаш духьала да тхо дIахо а сихдаь герзаш хьаделга къайлахьош йола цхьа ший тайпара пордув переговорех яра. Цудухьа йоах Советски Союзо, оагIоний ядерни арсеналаш дIакъовла, дIахо ракеташ йоаржаелга соцаде вай. Белгтала аьлча, тхо дог тийша да, керда американски ракеташ Европе йоаржаелгеи юха духьала тохара чакхдоахаш дола советски гIулакхаши цу цхьан хана соцадаро Женеве дувцаш латтача дешай ерригa комплекс чакхъяккхара цIенхашта гIо дергдолгах.

Ядерни тIом ца хилийтара тIадерзадаь да вай ханарча машар безача бе-беча Iалаьмате дукхача общественно-политически низий хьинар. Цу гIулакха тIаерзаяь я Советски Союзо, социалистически содружества вокх мехкаша дIакхайкаяь машар безаш, шерра оагIош чулоацаш йола инициативаш. Дунен паччахьалкхений сообществана хетараш хьалдоацача ООН-а решенешка хьежжа я уж. Дунен дукхача мехкий общественностой кулгалхошеи ши духь доацаш хьакхайкаду, кхохкам кIаьдбара политикана юха тIабахара, сихдаь хьадеш латта герзаш соцадара, паччахьалкхений политически диалоги цхьана леладу гIулакхаши дегIакхувлара шоаш тIехьа хилар. Хаьдда цунна тIехьа этта латт хIанз дукхача мехкашка боккха общественно-политически низ а хинна дIаэтта тIема духьалара болам. Кхетадаь шерра тIанйцад, паччахьалкхений кхерамзле ядерни замалахьа низаца е низа кхерам тIатувсарца Iалашъе йиш йолаш ца хилар. Массане а кхерамзленца мара хила йиш йолаш яц из. Цу дерригача хIамаша чIоагIагIа дог тешаду, лерттIа къахьегаш хилча, дунен халкъашта юкъерча хьалашка, уж унахцIена дара даькъе аьттув баккха йиш хиларах.

Вайна довз, аьлар М. С. Горбачева, герзаш дIададахара тIадерзадаь Социнтерна Консультативни совето чакхдоаха гIулакхаш, оаха мах бу конструктивни диалога, переговорашта гIо де гIерташ из хилара. Социнтерна партеш, цар политически лоархIами влиянии теркалйича, чIоагIа гIо дулургдолаш я дунен халкъашта юкъера хьал унахцIена дара, сихдаь хьадеш латта герзаш соцадара, цар йиш я ядерни катастрофах адамле кIалхаръяккхара гIулакха юкъе доккхагIа дакъа лаца. Дунен халкъашта юкъерча хьало чIоагIа дIадех тIема кхерама духьала лоаттабеча къовсаме болхлойи демократически боламо хьинареи диззаи гIулакхаш чакхдоахилга. Ший оагIонгахьара КПСС кийча я машар безаш долча дерригача общественни низашца, цу даькъе Социнтернана чуйоагIача партешца а, хьинаре цхьана гIулакхаш леладе — из ба тха чIоагIен хувцалургбоацеи никъ, цудухьа оаха дIахо а лерагIа а чакхбоахаргба из.

ДоттагIален лоархIамечен хьалашка чакхъяьлар беседа.

(ТАСС).

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ЗАСЕДАНИ

25 марта РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума аргIанара заседани хилар.

Президиум хьежар цхьайттазлагIа херигача РСФСР Лакхехьарча Совета цхьоалагIа сесси гулъярца дувзаденна долча дешашка.

Иштта йийца а йийца, къоабалъяьй, Российски Федераце паччахьалкхен Iаьдала лакхехьарча органа сессе балха ден повесткахи порядкахи йола предложенеш.

Заседане дийцад республика паччахьалкхен вахара, цхьадола кхы дешаш а. Дийцача дешаех лаьца доаггIаш дола соцамаш тIанйцад.

(ТАСС).

20 АПРЕЛЕ — КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

ДЕРРИГНЕ УЙЛА ЯЬЙ

Тха завода коллективо дог раьза долаш хьаллаьцар 20 апреле коммунистически субботник дара Москверча хьалхалаттача предприятей коллективаша даь кхайкарал.

Субботника кийчо яра лаьрххIа вIашагIъелла штаб я тха. Цунна чувоагIа 12 саг. Уж ба цехий, участкай начальникаш, къахьегама ветеранаш, производстве хьалхле лелаераш. Штаба балха лостам тел завода директора Х-М. Тамасханова.

Белгалдаьд малагIча кхоачамашца мел продукци арахецаргья, хIаране балха моттигаш къоастальй. Цудухьа заводерча 1400 гаргга волча сага ховш да тахан ше малагIа болх бергба, цох хьахур мел хургда.

ХIара цехе хиннай «цIеча шоаттаденна» хетаяь митингаш, собранеш. Цига коммунисташа, производства ветеранаша дийцар субботникий лоархIамех, вай вахар кхы а тоадара. Даьхен низ совбаккхара советски наха дог раьза а долаш юкъехьош дола дакъа цар къахьегам хиларах.

Тха заводерча наха юкъе субботника чотагIа хIанзле болх баь ба шлифовщик Шадиев Осман, слесарь Эсмурзиев Мувса, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат слесарь Котиев Ахьмад, фрезеровщик Могушков Бек-Хан, токарь Наурузов Руслан, кхыбараш. Верригаш а къахьегама цIей сийна кхоьчча электроэнерге чотагIа хIанзле болх баь 38 саг ва заводе.

Субботник долча дийнахьа арахецаргья оаха 38 эзар сома маьха товарни продукции 5 эзар сом мах бола нормативно-цIена продукции. Белгалдаккха деза из еррига продукци кхоьчча бийдалеи электроэнергеи чотагIа арахецаргхилар.

Оаха даьча лоархIамах 20 апреле болх беш хургва заводе 1400 совгIа саг. Царех 810 массазарча шоай балха моттигашка хургба, хIаьта юхебисараш завода цехашка, территорешка лостам беш, тиша аьшк гулдеш, гаьнаш, кIотарги дIайогIаш, тротуараш йохкаш хургба.

Къаьстта доккха дакъа юкъедахьа лаьрхIад субботника сборочни цехо. Нормал совгIа 8 бIаь электросверлилка вIашагIйолла лаьрхIад цу цехерча Оздоева Хьава керте латтача комсомольско-кагирхой бригадо. Ала деза заводе дIа мел доладаьча дикача хIаман инициатор йолаш из бригада хьайоагIаш хилар. Цунна тешал деш да Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара йолча яхье а яьнна заводе мел йолча бригадел лакхагIа хьокхамаш долаш из коллектив хьайоагIаш хилар. Субботник долча дийнахьа духхьал цу бригадо 1,7 эзар сома маьха кийча продукци арахецаргья.

Сборочни цехаца яхье а яьнна дика толамаш доахаш хьайоагIа дуккхача хана денз номер 43 йолча цеха коллектив а. Къахьегама цIей долча дийнахьа цу цехо арахеца лаьрхIад планал совгIа 2 эзар гаргга сома маьха продукци.

Тха завода болхлой дуккхача хана денз хьайоагIаш цхьаькха дика традици а я. Из я моллагIча цIейна хетаяь кхыча предприятешкарча болхлошца къахьегама вахташ чакхъяхар. Оздоева Хьавай бригада я г. Орджоникидзерча «ОЗАТЭ» яхача заводерча Бидоев Николая кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригадаца яхье яьнна. Дукха ха я из яхь дIайолаяь. ХIаьта цох доккха беркат а доал производственни гIулакхаш тоадеча даькъе меттел наха юкъера доттагIал чIоагIдеча а. Иштта коммунистически субботник долча дийнахьа Оздоевай бригадера 5 саг къахьегама вахта дIахьош хургва Бидоев Николая бригаде, шоай аргIагIа «ОЗАТЭ-ра» пхи саг — тха заводе.

ХIара шера субботнике дакъа лаца бех оаха заводе дуккхача хана болх баь хIанз салоIаш бола къахьегама ветеранаш. ЧIоагIа хьашт долаш, шоаш биц ца барах доккхал деш боагIа уж. Укх шера 27 пенсионер хургва тхо долча. Оаха хIанзле а хьабехаш билеташ дIадахьийтад царга.

Субботник дIадоладалале лоацца митинг ю оаха хIара шера. Из митинг хьаслла бокъо лу тIемеи къахьегамеи ветерана пенсионера Шишхалов Владимир Ивановича. Укх шера а цунна лургья из бокъо.

«ЦIеча шоаттадийнахьа» балха тIа дакъалоацарий самукъадоаккхаш концертни программа кийчъеш я тха заводской художественни самодеятельноста коллектив. Цо тайп-тайпара сакъердаме номераш кийчъю.

Цхьан дешаца аьлча, субботник дизза къахьегама цIей а хинна дIаоттаргда тха заводерча наха. Цу дийнахьа даьккхача ахчах 1510 сом цхьайтталагIча пятилетка фонде дIахьожадергда.

Н. МАЛЬСАГОВА,
ГI. Ахриева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» яхача завода инженер.

ДЕКХАРАШ БЕЛГАЛДАЬД

Республика культура министерствана чуйоагIача ремонтно-производственни комбината коллективо шин бетта задани 101,4 процент кхоачашъяьй, холуш дегIаенай къахьегама овсарле, тIанйцача декхарех 1,5 процент кхое езаш йола материалаш ши процент кхольй.

— Тха коллективо массавар раьза а волаш, хьаллаьцар Ерригсоюзни коммунистически субботник чакхдаккха, аьнна москвичаша баь тIахьехам, — йоах, коллектива парторганизаце секретара А. Талапова.

В. И. Ленин ваь 115 шу дизар дикача къахьегама совгIаташца белгалдаккха тIахьийхар комплексни бригадана кулгалдеча коммуниста В. Керимова, столяра Р. Прилуцкаяс.

Коллективо лаьрхIад 200 театральни кресло арахеца. Цу дийнахьа кхоьчча электроэнерге чотагIа къахьега, даьккхача алапех 318 сом карарча пятилетка фонде дIачудала лаьрхIад.

Къахьегама цIейна юкъе дакъа лоацаш хургва 60 саг, царех 40 шоай станокаш тIа болх беш хургба. Юхебисараш предприяте ков цIендеш цига лостам беш хургба.

Ф. МАЛИНКИН.

МАШАРА ТIЕХЬАЛАТТАРИЙ СОВЕТ

Дунен массе миIингера Москве гулбеннаб машара тIехьара къовсамхой. 22 марта укхаза хьайийллай Дерригдунен машара совета (ВСМ) президиума сесси.

ТIоараш тохарца тIанiцар сессе дакъа лоацараша шоай цIерагIа СССР Лакхехьарча Совета Президиумо дайта, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара, СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета кхыча мехкашцарча гIулакхашта йолча комиссе председатела Б. Н. Пономарева Iодийша моаршал.

Доклад йир ВСМ президента Р. Чандрас.

23 марта Москве дIахо болх беш хилар Дерригдунен машара совета президиума сесси. Заседани дIайолаялале хьалхагIа ЦIеча майдан тIа баьхкар цун доакъашхой. В. И. Ленина Мавзолейна хьалхашка венок йиллар цар. Венок йиллар иштта Кремлевски пена юхерча Вовзаш воацача салтечун боарза тIа а.

Сессе шоллагIча ден программа тIа — повестка дешаш бе-беча комиссешка дувцилга.

Космосах йолча комиссе массе оагIорахьара дагабийлар. Къамаьлаш даьраша дег тIара харцахьа лоархIар США администраце увттаю «седкъашкарча тIемий» планаш, хьагучабоахар планета кхоаненна бола цар глобальни кхерам.

Мехка тIема бюджет — цо лерхIараш бокъонца хьахьокхаш йола барометр, аьлар ше къамаьл деш «Машара тIехьа къовсам лоаттабе, кхалнах» яхача американски организаце къаман координатор йолча Э. Вилластригос. Рейгана администраце Iалаьмате дукха рузкъа дIаухийт дIахо герзаш Iоадар духьа. Iалаьмате дукха ахча хьежаду «седкъашкарча тIемий» программапа. Из деррига а — КIайча цIен милитаристски уйлаш, тIом бе бокъонца из кийчлуш хилар хьагойташ дола сурт.

Цо яхачоа тIехьа вар Венесуэльски машара совета председатель Р. Молина Марти а. Ядерни тIом сел иштта кхераме а бац, яхаш общественни мнени тешае гIерт, аьлар цо, американски администраци. ХIалакьхургья, йоах, Европа мара яц, хIаьта американски континента зе даргдац. Вай декхар — бакъдар наха дIахайтар: Рейгана кийчдеш долча «седкъашкарча тIемаша» еррига адамле хIалакьергья.

Машара тIехьарча французски болама Къаман совета секретара Д. Сирерас белгалдаьккхар Женеверча советско-американски переговорий толама хьинаре гIо дара общественность оарцагIъяккханза ярг ца хилар.

Машара тIехьалаттарий актуальни декхарий хьакъехьа къамаьл хилар дунен шоллагIча тIем тIа яьккхача Коталони цун урокийи ядерни тIемо дуне хIалакдара кхерама духьала хIанз лоаттабеча къовсама бола дерригдуненисторически лоархIам бувцаш, Центральни Америкерча, Карибски бассейнерча, Гаргарча Малхбоаленерча, Африка Къулбехьенерча, Къулба-Малхбоален Азерча агрессештеи интервенцештеи духьаларча къовсама дешаш дувцаш, халкъаш тIехьадисари къели эшаяр, моцал дIаяккхар духьа, кхыйола саготa социально-экономически проблемаш бахьан долаш чакхдаха дезача гIулакхий программа ювцаш хиннача комиссешка а.

(ТАСС).

● Коммунистех дола дувцараш

ДОГ КЪОНА ДА

— Тхона массанена дукха везаш, оаха лоархIаши сий деши вола тха новкъост ва Хасаров Сайпудин, — яхаш дувц Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управленена чуйоагIача СМУ-5 мастера Висаитов Эме.— НаггахьА мара зIамига саг короргвац цо шийговзал тIехдика карасрзае Iома ца веш. Грозненски мехкдаьтта институте заочно деша вагIаш аз даькхача ялх шера даим а са дешара терко еш, сона новкъостал деш чакхваьннав из. Цудухьа тамашийна дац цун сурт управлене Сийлен улгатIа хьалтеха доаллаш хилар а. Оаха, кагирхоша, тхоай эггара хьамсарагIа, воккхагIа вола новкъост санна лоархIаш саг ва Сайпудин.

Э. Висаитова, хьажал дIалаттар ва-кх, аьнна, пIелг хьекхача оагIорахьа дIахьежача гу сона юкъерча дегIара, ханна нийсвенна, хьатароча бесса юхь йола, кагирхоша го бах латта болхлой. Тайп-тайпара дахчах хьаль хIамаш гойт цо кагийча нахага, хIаьта шоай еррига терко тIа а эза цунга ладувгIаш латт уж. Цул тIехьагIа заготовкаш хьа а нийце, нах бахача фусамашта эшача рамай, наIарий, уйний тайп-тайпара оатхалаш хьаю. Цо кулг мишта тох хьожаш гонахьа латт къонабараш. Цу юкъа шоай гIулакхаш къоастадара массехк саг хьатIавоагIа С. Хасаровна. Цар йоакхо е а кхоаву Сайпудин.

Гаьннара цунга хьежаш латташ зийра аз йистхилара, маьже хьакховдаяра цхьайола цун оамалаш сайна геттара дика йовзаш хилар. Юкхе дIатIавахача хайра сона се тувла ца веннилга а из сайна дукхача хана денз вовзилга а.

1968 шера дар из. ТIаш аьнна хьалийза я офицерий ЦIен зрительни зал. Укхаза гулбеннараш ба Ленински районни комсомольски конференце делегаташ. Трибуна тIара къамаьл деча зIамигача сага дувцар шоай управлене комсомольцашеи кагирхошеи даьхача къахьегама толамех, идейно-политически, патриотически, нравственни кхетам балара даькъе шоаш беча балхах, хьалда критика йир ВЛКСМ райкома а шоай управлене парткома а шоашта йоагIаш йола теркон эшшаш дола новкъостали ца дарах. Цу хана «Грозпромстрой» треста чуйоагIача СМУ-2 комсомольски организаце секретарь вар Хасаров Сайпудин. Цига II-ча областной комсомольски конференце вахийтара делегат а вир цох.

Массехк шера вIаштта шоай вожакалла хийржар Сайпудин управленерча кагирхоша. ХIаьта цу конференце из хержав ВЛКСМ райкома бюро членалла. ЦIена кхоачашду цо из бехктохаме декхар. Каст-каста хул из тайп-тайпарча района предприятешка, шийгара хьинаре гIо ду нерда хержача къонача секретарашта, царца чакхйоах семинараш, сбораш.

1978 шера парте мугIарашка дIавц С. Хасаров. Цу хана из болх беш ва СМУ-5 плотник а волаш. Цу шера хул йун вахаре дог гIоздоала цхьаькха цхьа хIама а. Чир-Юртара цементни завод хьалтъеча хьинари низица кхобеш хьаьнала болх барах цунна лу «Знак Почета» яха орден, хIаьта 1965 шера денз комсомоле хьинаре къахьегарах цул хьалхагIа цунна еннаяр КПСС райкома Сийлен грамотеи Ленински юбилейни медали.

Комсомольски ха дIаьнна дикка юкъ яьннаяле а къона да Сайпудина дог, даим а ва из кагирхошта юкъе, йицлац цунна ший комсомольски къонал.

— Тахан моллагIа хала ха сайна тIакхаьчача мала волча вахача бакъахьа ва со гIо деха, аьнна хаттар оттац тха комсомольски активистех цхьанна а сага хьалхашка, — яхаш дувц СМУ-5 комсомольски организаце секретара Хасаева Мейдата. — Из ва документаци вIаштIехьъяккха, собрани е засени, тематически сайре е тIемеи къахьегамеи ветеранашца вIашагIкхетар, турпоходе, экскурсе даха кийчлуш тхо хилча тхона гIо дер. Бакъда, мел дикеи Iимерзеи тхоца из вале а цIенхаштта доагIар дIа а дех цо гIалат баьнначунгара. Цудухьа ва из массане а сий деши лоархIаши.

Алхха комсомолаца дийза Iац ветерана коллектива юкъарча вахарца лоаца даькъа. 1979 — 1983 шерашка профсоюзни комитета председатела декхараш цIена кхоачашдеш хиннав коммунист С. Хасаров. Ше аьнпар чакхдоаккхаш, нахапа Iимерза, безаме волаш цар хьашташта йоакхо е, эшачоа новкъостал де Iема волча Сайпудина цIенхаштта доагIар хьадехар къахьегамеи производственни дисциплина телхаерашкара.

— Са дего къоабалбеш нах ба хьаьнала къахьегаш, бакъдолчоа тIакхувш бола дог цIена дараш, амма бакъда, цхьаккха бехкало яц харцлувраштa, фуннагIа-моллагIа даь а бехктокхама кIалхара бовла гIертараштa, царгара цхьаккха озабезам боацаш цIенхаштта хьадеха деза, — яхаш дувц Сайпудина.

— Цу хьакъехьа сона керттера дар да аьнна хет цуморча наьха влиянех вай дани, тематически сайре е тIехкхувшйоагIа тIехье лораяр, цар быт, балха хьалаш, шоайла а бокхагIбаращцара а бувзамаш довзар, эшачоа шийсача новкъа вала эша гIо дир, хIана аьлча, вай кхоане царех тийша хургъя.

Р. АУШЕВ.

СУРТА ТIА: С. Хасаров.

Автора сурт.

Бригадни подрядах къахьегаргдола коллективаш вIашагIйоахкара йола инициатива Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене коллективашта юкъе эггара хьалха дIайолаяьрех я СМУ-7.

Цхьанкха тайпа дукхьале йоацаш, хало ца яийслуш цу кердача формага довлар укхаза дIадахар, аьлча нийса хургдац. Цу формага ялара кийчо еча бригадай гIишлонхоша дика кхетадир массехк гIишлонхочун професси каменщика, маляра, штукатура, бетонщика, кхыйола профессеш караерзае езилга. Из гIулакх цар да а дир.

ДIаболабир бригадни подрядах бола болх. Лакхделар кердача системах къахьегача гIишлонхой коллективай производственни хьокхамаш,

Бригадни подряда—шерра никъ

ТОЛАМАШ СОВДОАХ

тоаелар къахьегамеи производственни дисциплина, лакхделар болхлоша йиду алапи, ахчан премеш, къаьста къахьегама овсарле. Ишта йолча бригадай опыт, цар паччахьалкхенна беш бола пайда, хIаьта царна шоашта хулаш дола беркат довзийтар берригача болхлошта, гIишлонхошта. Цудухьа шерагара шерага дукхагIа хулар бригадни формагIа къахьегаш йола бригадаш. ХIанз СМУ-7 ткъеста бригадах вурийтта цу кердача формах къахьегаш я. Из Iаьальмате боккхача маьхера гIулакх хиннад ерригача СМУ-7 коллективана а.

Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра парте енна задани соахка цаIи ахи процент гаргга кхоачашйир СМУ-7 коллективо. ЦхьайттaлагIа пятилетка йолаелча денз кхойттеи ахи процент лакхъейнай из, планах лакхъе лаьрхIа хиннар ялхи ахи процент совгIа мара йоацача. Лоацца аьлча, шоазза совгIа тIехкхоачашъяьй гIишлонхоша къахьегама овсарле лакхъяра шоашта оттаяь хинна задани. Арахецача продукцега дIабодаш бола мах лохбарах, заданел совгIа гIишлон - монтажни балхаш дарах, кIезигчун а дукхачун а кхом барах 560 эзар гаргга сом пайда бир СМУ-7 гIишлонхоша.

Социалистически яхьа юкъекхувл тайп-тайпара формаш. Советски халкъо Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа йоккха Котало яьккха 40 шу дузача цIейна, парте XXVII съезда накъбахара «ХIара балха дийнахьа дисциплина тIехдикеи хьадер дукхагIеи хилийта!» яхача девизах шерра социалистически яхь йоаржаяьй гIишлонхоша. Яхь толамий лард а хинна дIаэттай укхаза. Духхьал дIадахача шера дог гIоздоаха толамаш а доахаш, хьинаре къахьегарах коммунистически къахьегама сийлен цIи елар шин гIишлонхой участкана, кхойтта бригадана, хIаьта коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи елар 219 совгIа волча гIишлонхочуна.

Царех ба бетонщикаш Саидов Iаьла, Бисултанова Байсари, электросварщик Астамиров Дука, бетонщица Адуева Хазман, отделочница Таштамирова Роза, бетонщица Цараева Минча, плотник Кунаев Иван Васильевич, отделочникий бригадир Рожкова Валентина, плотникаш Клочков Владимир, Исмаилов Ахьмад, Ларионов Иван, слесарь Климов Владимир, кхы дуккха бараш а. Цар хIанзлехьа дикка тIехкхоачашъяьй цхьайттaлагIча пятилетка задани.

Б. КОСТОЕВ.

✦

Грозненски молкомбината болхлошта юкъе эггара дикагIйола производственница лоархIаш я тIаьна фасовкеча бригада бригадир, коммунистически къахьегама ударник Михайлова Клавдия Андреевна. 23 шу дизад цо балха моттиг ца хувцаш цига къахьега. Цо кулгалдеш йола бригада а заводерча бригадашта юкъе дикагIа лоархIачарех цаI я. Цудухьа коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи еннай цунна.

Дуккхача шерашка хьинаре къа а хьегаш, башха-дика толамаш доахаш хиларах дукха совгIаташ тийннад Клавдия Андреевнана. Царна юкъе я Къахьегама сийлен кхоалагIча степена орден а.

СУРТА ТIА: бригадир К. Михайлова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

✦

УРХЕНАШ

Укх тIеххьарча шерашка Iалаьмате дукха балхаш ду Гудермесски медицински инструментий завода коллективо Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхара, арахецача продукце дикала тIахьожам лоаттабара йола комплексни система (КСУКП) балха юкъейоалаяра. Цу лостамагIа балхаш дарах духхьал дIадахача шера йиълагIча квартале 37 эзар сом пайда бир паччахьалкхенна.

ХIара шера къахьегама овсарле лакхлу цул хьалхарча шера хинначул пхиъ-ялх процент. ЦIенхаштта тIахьожам лоаттабу технологически дисциплина нийса лелаяра, нормативно-технически продукце дIадехараш дизза чакхдахара: цехашка хIара декадагIа хул «Продукце дикала ди». Цига дувц брак йоацаш продукци арахецара де дезараш, дика болх берий опыт шерра дIайовзийт. Цудухьа укх тIеххьарча шерашка укхаза арахийца продукци во я аьнна цхьа рекламаци кхаьчаяц предприяте коллективага потребителашкара.

Производства эффективность, къахьегама овсарле, продукце дикал лакхъяра, кулгашца деча халача балхашта механизаци яра, болхлой къахьегама хьалаш тоалара дукха къахьег завода изобретателашеи рационализаторашеи. Уж укхаза ба 90 гаргга саг. Царна карагIдийннараш хIара бетта укхава арахецача «Заводера технически прогресс» яхача общезаводской степда тIа довзийташ хул. Соахка 30 эзар совгIа пайда беш йола рационализаторски предложенеш юкъейоалайир цар. Социалистически яхье баьннача болхлоша, сменаша, бригадаша даьха къахьегама толамаш хIара бутт чакхбаьлча дIаязду заводской экрана тIа. ДикагIа болх барга хьежа хул къахьегама коллективашта хьожаеш йола премеш.

Продукце дикала тIахьожам лоаттабара йолча бюрос заводской «объективе» гIолла дIадовзийт массанена балха тIа нийслуш дола кхоачамбоацараш, цу гIулакхо доккха новкъостал ду дисциплина чIоагIъе.

Производствана кулгалдара бола къахьегама коллективай лоархIам айбара профсоюза заводской комитета решенех вIашагI а екха болх беш я структурни подразделенешка къахьегама дисциплина чIоагIъяра йола болхлой комиссеш, царна чувоагIа ах бIаь гаргга болхло. Болхлой комиссей керттера декхар да къахьегама дисциплина, чура къахьегама распорядка правилаш телхаеш моттигаш па нийсъялийтар, моллагIа бахьан а нийсденна болх сеца моттиг нийсъелча из кхоачамбоацар дIадаккхара йоакхо е.

ХIара бетта цкъа заводе хул «мастерей бригадирей ди». Цига Iомаду предприяте стандарташа дIадехараш, цига дувц бригадай, участкай, сменай болх тоабара дола дешаш, цига къоастаду производства эффективности продукце дикали лакхъяра дола дешаш. Сакхат доацаш продукци ара а хецаш, ОТК болхлоша цкъа дIаелча юха ца ерзаеш из дIайохийташ йола система производствана юкъейоалаярах а доккха беркат даьннад. Из мероприяти тIаерзаяь я лакха дикал йола продукци арахецара. ОТК болхлой тIахьожам боацаш заводерча 40 болхлочун продукци дIайохийт. Царна а ишта предприятерза цхьан бригадана а еннай «производства отличник» яха сийлен цIи.

Арахеца продукци тIа-тIа дикагIа хилийтара керттерча формех цаI я бухсоцаш хьахулачох алапи а луш. къахьегам вIаштIехьбаккхара бригадни форма юкъейоалаяр. Цу тайпара йола 30 бригада вIашагIъеллай заводе, царна чувоагIа 412 болхло, уж хул заводе беррига къахьегаш барех 57,3 процент.

Лакхе белгал ма даккхара цхьахьегами социалистически яхьи хьаькъалца вIаштIехъяккхарах цхьаккха шу дIадахийтац завода коллективо укх пятилетке паччахьалкхен плани тIайийца декхараш тIехкхоачаш ца деш.

Доккхий социалистически декхараш « тIаийцад цо цхьайттaлагIча пятилетка тIеххьарча шера а. Цар тIарча керттерча пунктех цаI я шин денал кIезигагIа йоацача хана укх шера кхоьвча материалий, бийдала, доаготагIа къахьегаргда, яхар. Шоаш тIайийца декхараш тIехкхоачашдеш ба завода болхлой. Товарни продукци арахецара шин бетта план цар кхоачашъяьй 100,8 процент. Планал совгIа цар ара а хийца маьхала яьккхай эзараш сомий маьха тайп-тайпара продукци.

Ши-шегIа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Уж хьакхоллаш бараш ба хьинаре къахьегаш бола нах. Царех ва хIанзлехьа пхе шера задани кхоачашъяь вола барайтта болхло. Уж ба полировщица Алиева Аминат, фрезеровщикаш Щербакова Валентина, Мусаев Абдулла, полировщица Беляева Валентина, слесарь Дадагов Рамзан, кхы дуккха бараш.

Н. БОРИСОВ,

тха штате воаца корр.

Доал ца дича...

ДIадахача аьхки доакъар Iалашдеча хана дар тхо Сунженски района «Заветы Ильича» колхозе. Цу хана колхоза правлене председатела М. Костоева аьлар:

— Хьалха хинна урокаш дага а йоагIаш, беррига а теркам тIабахийтаб оаха доакъар Iалашдара. Цхьан шераи ах шераи кхоачам хиллал доакъар Iалашдергда оаха укх шера.

Боахама кулгалхоша йоахар, СомегIача яхача моттиге ядача цонех пайда эцаргба, хьунашта юкъе, босешка цхьа моттиг ютаргъяц хьахьакха йиш йолча буц ца хьонхаш. Кхоачашдаьдий шоаш яхар? Даьдац.

Боахамо Iалашъяьр 80 тонн я. хьайбаш Iангара дахара планагIа эшаш яр 250 тонн йолаш. ПланагIа лаьрхIа хинначул кIезигагIа я силос, ча. Дукха хIама тIатохаш хиланзар доакъара чуийца свеклаш а. 200 тонн хила езача, чуенар 85 тонн мара яцар.

Хьалха санна пайда ца эцаш йисай боахаме йола таронаш. Колхозо леладу 1292 гектар лаьтта. цох аханел совгIа да оахаш да. Цул совгIа доахан доажаде а йол хьакха а йиш йолаш 400 гектар цонаш я укхаза.

Хьагучча бесса, колхозе долча хьайбашта тоъал йол, силос, ча, фураж Iалашъе йиш яр цу кхашкара. Цхьабакъда, хьалха дIаихача шерашка мо мара, пайда нийцабац цу таронех укх шера а. Цудухьа дика-во да аьнна ца къовсаш, кхыча боахамашкара ий а деш, гаьннара хьатIакхахьа дезаш да доакъар.

ДIахо хьожаргда вай зоотехнически учет укхаза мишта лелаю, ветеринарни службас мишта болх бу, дикагIча фух дола хьайбаш хьалкхедара фу ду.

Колхоза кулгалхоша йоах дика доахан дац тха боахамо леладераш, цудухьа лоха я цар продуктивность. Иштта да а да из. Укхаза вIашагIкхийттад дикача фух дола хьайбаш ца хилар а. хIаьта долчарна доагIаш дола гIулакх па дар а. Фу ду укхаза племенной болх тоабара? Цхьаккха а хIама дац. Хьайбай фу тоадеш хилча цу гIулакха лаьрххIа эггара хьалха оттаяь план хила еза. Из йолаш яц. Цунга хьежа да дIахо долар а. Массехк шу хьалха динача фух дола 180 шинар нийцар боахамо. Уж лерттIа ца кхабар, зооветеринарни гIулакх ца дар бахьан долаш лазар а кхийтта, дукхагIа дараш дайра, юхедисачарех а хайра хиланзар, уж а лер йоацаш дIадаьлар. Из иштта хинна дале. а къар ца луш болча боахама кулгалхоша лурчогIа гаьнарча Пензенски областера сементальски фух дола кхы а 42 бежан доаладир. Уж а отташ хиланзар. ХIанзле царех 7 бежан тIера даьннад. Юхедисараш а дац дукха тешам болаш. Царех дахкача ялх бежанах диъ ост даьннад. Вокаш а дац фу хургда ховш. Фу бахьан да цун?

— Доакъар во хилар да, — йоах зоотехника М. Картоева.

— Вокх доаханна лур да-кх царна телар а, — раьза вац дувцачоа ферма заведующи Т. Дзангиев. Доакъар во хилар дац из, яхаш корта лестабу председатела.

Ца ховш-м хургбац хьайбашка хьажа оттабаь специалисташ лоам лийннача доаханни арахьара хьадоаладаьчарнеи цхьатарра доакъар дала йиш йоацилгаl Уж лаьрххIа рацион а луш, боча леладе ма дезий вай мехкага даллалца.

Хьайбаш леладелга дегIадоаладеча, цар продуктивность лакхъеча геттара дукха тийша да ветеринарни службах. Укхаза ер ма дий аьнна, корта а болаш деш хIама дац, из служба я аьнна цIи хилар мара. Ветеринарни лора М. Бокова болх чакхбоал вакцинаци йича, анализа хьайбашкара цIий даьккхача. ТIахьожам лоаттабац техника-осеминаторо беча балха, дахкача доаханна де деззача тайпара гIулакх дац, диспансеризаци ца еш дутт уж. Цамогаш долча доаханга во хьож, Iулацара хьакъестадац. Ветеринарни служба бехках дукха доахан Iаьхара дус е ост дувл.

Ферме яц родильни отделени. Из ца хилча унахцIена дола хьайбаш хьалкхедара къаьстта Iунал а деш хьажа везар. Из укхаза деш дац.

Долаш дола доакъар хьайбашта пайданегIа хургдолаш дуаде карагIдалац укхаза болх беча наьха. Се-борша, дерста-гIийла, яьнача ханага хьежжа группаш а еш, къестадац доахан, оттаьча рационагIа кхабац уж. Тоаденна доахан гIорал дов доахкачарна удлув латт цхьатарра доакъар а телаш. Фермашка бIеха я. Электроэнерги йоаца массехк ди да. Из ца хилча болх бац кхо арадоаккхаш йолча механизмаша Массава а хьаоарцагI а ваьккха, кхийш цIенделга вIаштIехьдаьккхадац ферма кулгалхоша.

Опыт йолча, дуккхача шерашка укхаза болх беча доаркаша мел дукха халонаш яле а, шоаш леладеча доахангара дикка шура йоаккх. Царех я М. Галаева, Ф. Педиева, кхыбараш. Царна уллув болх беш ба газагара миссел а Iаттагара шура ца йоаккхаш бола доаркаш а. Масала, М. Галаевас ше лелабеча 24 Iаттагара дийнахьа 119 литр шура йоаккх, хIаьта цунга болчул ши етт дукхагIа лелабеча П. Евлоевас йоаккхар кхозза кIезигагIа я. Фуд цун бахьан?

— ПаьтIамат ферме балха ена дукха ха яц, — йоах ферма заведующе, — цун опыт кIезига я.

Опыт ца хилча, цунга а иззамо болчарга а хьажа мегаций боккхагIбараш, шура дукхагIа йоаккхаргйола оагIув царна дIа хIана хьехац? Из хаттар а жоп доацаш дус.

Дувца эшац, моллагIча а коллективе гIулакхаш дика лелар нахах, цар шоаш хьадер безаме дарах тийша долга. Цудухьа, нийсса хургда эггара хьалха наьха балхацара безам совбаккхара даим а уйла е езараш кулгалхой ба, аьлча. Уж декхарийла ба шоай болхлошта мел эша къахьегама, бытовой, салаIара хьалаш вIаштIехьдаха. Цу даькъе дукха хIама дета ро яр боахама партийни а профсоюзни а организацей. Бакъда, лоархIаме дола из дош цхьаккха а терко ца еш, тесса леладу колхоза кулгалхоша а общественни организацеша а. Цох къаьгга тешал деш масалаш дукха да ферме. Хьайбаш леладерашта юкъе вIаштIехьъяьккхаяц социалистически яхь. Ховш дац хьалхалаттар е тIехьавусар малав, Цудухьа дикагIйолча доаркай опыт кхычарна ца йовзаш юс, цох пайда ийбац. Гойтара агитаци яц. Кхыметтел укх шера шоай коллектива хьалхашка латта денхараш а малагIаш да па ховш ба хьайбаш леладераш. Цох цецвала везац, хIана аьлча цхьаннахьа уж дIаяздаь моттиг бIаргайовнзар сона. Кхычахьара оарц а даьнна, хала де дезаш хIама да наха бIаргагучча коллективо укх шера тIаийца социалистически декхараш хьалтохар? Дац. ВIаштIехьдаьхадац къахьегама а салаIара а хьалаш. Ше уголок боккха чIега а белла, къайла латт. Хьаелле а, укхаза къахьегача наха хьалхачох, яьсса я из.

Лоацца аьлча, цу дешашта боахама кулгалхоша, партийни организаце йоагIаш йола йоакхо яьяларе къахьегама овсарле лакхъе а хьайбай продукци алсамъяккха а йоккха резерв яр из.

Геттара лохьенний хьайбашкара йоаккха шура тIеххьарча деношка.

Иштта доллаше, цецвоаккхаш цхьаькха цхьа хIама да: 40 ди даьннача Iаьсашта а доакъар тела доагIача, укхаза 3 — 4 бутт баьннача а хIаранена дийнахьа йиъ литр цIена шура лу.

Дени буси кхоаба бежан 300 грамм тоадала дезача IотIакхетар 127 грамм мара яц.

Хьагучча бесса, «Заветы Ильича» колхозе хьайбаш леладеча цIенхаштта дола кхоачамбоацараш да. Тахан, цхьан шера хьаIайнадац уж. Ший ханнахьа де доагIар ца дар бахьан долаш хьаIовш дегIанхад уж. Укхазара хьадоагIа хьайбашкара йоаккха продукци кIезига хилар, дIадодар дукха хилар а.

М-Б. ЦИЦКИЕВ,

тха спец. корр.

Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дузаш

ИСТОРЕ БАКЪДАРИ ФАЛЬСИФИКАТОРАША IОТIАДЕТТАРАШИ

Шовзткъа шу даьннад советски салташа, шоай лаьттан тIара немецко - фашистски гIаьрахой лелха а баь, оккупантий Iазапа кIал хиннача кхыча мехкий халкъашка новкъостала кулг кховдадаь. Центральни Къулба - Малхбоалени Европа мехкий территоре тIа шу совгIча хана дIахо йихьар из интернациональни мисси, беза мах бахар цунга советски халкъа — миллион совгIча советски салташа шоай вахар дIаделар.

Цу ханарча событеша йовргйоаца лар юхейитар дунен общественноста сакхетаме. Уж тахан а тIехьа теркама юкъметте латт Советски Союзен кхыча социалистически паччахьалкхенийи историкий меттел, дуккхача буржуазни тохкамхой а, тIемеи политически деятелий. Халахете а Малхбузехьа уж берригаш а бац исторе факташ лоархIаш. Фу мах болаш да, масала, 1944—1945 шерашка СССР ший доазонаш малхбузенгахьа, тар ма лу дIашерде а ше мукъадаьхача Европа мехкашка ший доал оттаде а гIийртай. Центральни Къулба - Малхбоалени Европе паччахьалкхений кхоаненца дувзаденна долча дешаех лаьца Ялтеи Потсдамеи яьча переговорашка гIоллара ший партнераш. Советски правительства «Iехабаь» бола, хIаьта из деррига теркал а даь, дий хьона, США-си, Великобританеи бакъ йоацаргаш лархIа йоагIар цхьана тIайийца решенеш, яхаш дувцарий?

ХIаьта а Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа вай лийрхIар цаI дар: советски лаьтта мукъадоаккхилга, кортамукъале яккхара кхыча халкъашта новкъостал делга, низаш цхьана оарцагIа а даьха фашистски аьнхан ший бIеца чу садоаккхилга. Вай партеи правительстваи 1941 шера июле а тIехьа цIаккхайкадаьдар из, хIаьта тIом мел латтача хана мишхала зийратал вай цу тIара а даьннадац.

ТIема ветеран се хиларах тарра, теркал ца деш дита магац сона малхбузехьарча зуламхоша советски тIемахочун — кортамукъале яьккхачун юхьIаьржъе. Европе тIом чакх боалача ханарча советски тIема искусство яйе гIерташ дувца провокационни хабараш. Уж хабараш тIом чакхбаьннача хьалхарча шерашке а дIадоладеннеи шоашта то-товча тайпара тахан а тIехьа кердадоахаши да. Масала, 1944—1945 шш. советски бIуво Польшеи Германеи даьча тIемех лаьца массехк книжка яздаьча малхбузенгермански историка Юрген Торвальда цIаккха а ший деша тIара из воалаш дувц, советски салташа «гунний ордаш санна» низаш даьд моттиге бахача наха, хIалакьяьй цу мехкий материальнии культурнии еза хIамаш, яхаш. Историк волча господина Торвальда хIаьта а, корадаьд укх тIеххьарча итташ шерашка, СССР-е санна, иштта кхыча социалистически мехкашка а шерра ювцаш хиннача фактех шийна цхьаккха хIама ца ховлга. Е, кхы а вовгIа ма дий, уж факташ йолга шийна ховшше а, уж кхыча тайпара гойта а харцъе а из гIийрта хилар.

Деррига а мишта хиннад хьахьокхаши метткIаьлей даьша дувцараш харцдеши йола цхьайола факташ мукъагIа дагайохаргья вай.

...1945 шера 17 январе Варшава мукъа ма яьккхинге а, советски командоване фронтови запасех 60 эзар тонн ялат делар мах боацаш польски столице бахача наха. Алхха феврале—апреле Советски правительства решени а яь Польшана хьожадир бархI эзар тонн дулх, ялх эзар тонн тух, 45 эзар тонн кIор, 280 эзар тонн мехкдаьтта, ши эзар автомашин, дуккха медикаменташ. ХIаьта ахархошта 150 эзар бежани жан. Саггота эшача хана даь из новкъостал польски къахьегамхоша теркал ца деш дисанцар. Советски правительствага дайтача письмо тIа польски кулгалхоша яздора: «...Польски халкъа цIаккха а диц лургдац, ший исторе чухьа эггара халачеи ди дехачеи хана советски халкъашкара, ЦIеча Эскара цIийшеи герзацеи кхаьча ца Iеш, ялатийца а шийга кхаьча вежарий новкъостал...».

Материальни новкъостал дир мукъадаьхача кхыча мехкий халкъашта а. Бакъдар аьлча, из деррига а Советски Союз ше шийна чухьа баха нах продовольствеца Iалашбара гIулакха дувцилга йоацаш йоккхий халонаш тIалатташ йолча хана деш дар.

ХIаьта Германех лаьца аьлча, са безам бар мах баь варгвоацаш боккха гуманистически лоархIам болаш йола илхха цхьа факт малхбузенгермански историка дагайохийта. Ер ба цун чулоацам: 1945 шера 22 июнь хьатIакхоачаш Берлинеи мукъальхача кхыча городашкеи советски командоване новкъостaлца хьайийллар 96 больница, 246 аптека, 146 амбулатори. хIаьта иштта 233 эзар беро дешар дIадоладаь йола 580 школа.

Ший цхьан книжка тIа цу Торвальда дувц, тIема есарий гIулакхий хьакъехьара Гаагски конвенци телхайора советски бIуво, яхаш. ДикагIа тешабар духьа «хьайда масал» доаладу цо, советски салташа, Познане немецки госпиталь дIа а яьккха, оарц доацаш болча доарахошта топаш йийтай, яхаш...

Познань йоаккхаш баьча тIем тIа дакъа лаьцад аз. Цул совгIа. 27-ча гвардейски стрелкови дивизе командира инарала В. С. Глебова приказагIа вай ювцаш йола тIема есарий доарахой чубаьда госпиталь хьажача комиссена юкъевахийта а вар со. Белгалдаккха дезаш ва со, массехк бIаь доарахо чухинна из («госпиталь», а мишта аргда цунах) ах пoхаьча дворецa тIупачеи баьдечеи подвалашка яр. Массехк дийнахьа советски бIу дIакхаччалца йолча хана е кхача а беннабацар, е медицински новкъостал а даьлацар цу чу иллача цхьанна а доарахочоа. Сона дагайоагIа бовш латтараша яь Iимадаши бала сихагIа качара баккхар духьа шоашта топаш етъялара яхаш даь дехараши. Из эшаваьи тхона кхераме воацеи моастагIа вар, цудухьа тха дивизионни хирурго Г. А. Жукова кхыча лоращца цхьана чIоагIа къахьийтар царех кIалхара воаккхалургвар кIалхара ваккхара. юкхе йисача Москвера хьаенача цIий запасехи моттиге бахача польски нахах болча добровольцаща тийннача цIийхи цу гIулакха пайда а эцаш.

Познане хиннача немецки доарахой кхелах дола дош цул тIехьагIарча шерашка а цкъа санна дуккхаза а гIеттадаьд малхбузенгермански исторически литература тIеи кепайоазон тIеи. Дувцаш дар, белгтала аьлча, Познаньски крепоста коменданта инарала Маттерна 1945 шера 23 феврале дIакарабига немецки доарахой топаш етташ берригаш а боабергба аьнна советски командоване ший ультиматума тIа кхерам тIатессачул тIехьагIа мара капитуляци яьяц, яхаш. ХIаьта бокъонца хиннар мишта дар?

Вай цIаккха а цхьатара лаьрхIаяц фашистски паччахьалкхеи немецки халкъи, немецко - фашистски оккупанташи цхьа дакъа бараша шоаш а гитлеризма бала хьийга маьрша бахаш бола немецки нахи. — Цудухьа халкъий дегашкара цIаккха а дIалалац советски салтечун — гуманиста, патриота, интернационалиста — сийрда сурт-сибат. Цудухьа да массе метте, цун тIема никъ чакх мел баьннача моттигашка — Рыбачье яхача ахгIайренгара Балкански лоамашка кхаччалца, памятникаши обелискаши догIар, городех, улицех, майдаех советски турпалий цIераш тахкар. Мукъадаьхача Европа мехкий къахьегамхоша Советски Эскара баркал оал цо, фашистски ордаш йоха а яь, шоай паччахьалкхений кхел шоашка къоастае йиш хилийта дола хьалаш шоай халкъашта вIаштIехьдахарах. Цунна тешал ду коталон шерашкарча бIарчча дисача документаша, цIенача дег тIара, дикадар ловш, хIаьта долче, дуне мел доал хургйолча цар сийрдача, безамеча йоазоша...

Ераш да болгарски Халкъа - кортамукъален повстанчески эскара керттерча штабо Советски Эскара тIемахошка даьча кхайкарал тIара мугIараш: «...Шо кхачарга хьежаш да тхо, вежарий цIеэскархой! Тха дегашка ен шун коталоний еррига салюташ. Тхо шуга хьежац вIашка дехка дадаш кулгаш а долаш... Шо гаргахчарои халкъо хьал а лоацаш къовсам лоаттабе тхо кийча хиларои гаранти лу Болгари мукъа, кхычарех лу Болгари мукъа, кхачарех тийша хIама доацаш, демократически хургхилара». Иштта дар из дунен шоллагIча тIема шерашка советски тIемахо — кортамукъале яьккхар чакхвийннача деррига лаьттaшна.

Михаил СЕМИРЯГА,

исторически Iилмай доктор, СССР Iилмай Академе дунен халкъашта юкъерча болхлой болама Института сектора заведующи, город Познана сийлахьа гражданин.

(АПН).

ШУН ХАТТАРАШТА ЖОП ЛУ

II-ча группа инвалид а йолаш аз хьалкхеду кхоъ бер. Мар дийна вац са. Из кхелхав дIадахача шера 23 августе. Са цIен да вар I группа инвалид. Инвалид хиларах цунна хьожадаьдар 111 сом пенси. Мар дIаваьнначул тIехьагIа, пенсе гIулакх къоастадар духьа со яха хилар Старопромысловски района социальни Iалашон отделе. Цига сога аьлар, хьа цIен да шоферала болх а беш кIезига ахча ийдеш хиларах цун алапега хьежжа хIара дезалхочоа 20 сом пенси тела доагIа, аьнна. Дерригa тха дезала хьанйду хIанз 79 сом.

Нийсса дий из?

Ф. ШИБИЛОВА.

Комиссе техкад из дош. Ф. Шибиловай мара юкъера лаьрхIача доагIаш хиннад 153 соми 58 кепиги алапи. Пенсеш хьожадара СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1981 шера 2 сентябре тIанийцача Указага хьежжа 79 соми 20 кепиги доагIаш хьожадаьд Старопромысловски райисполкома пенсеш хьежадеш йолча комиссе.

П. ЛОПАТИН,
НГIАССР социальни Iалашон министр.

* * *

Ткъаь пхелагIа шу да аз Малгобекски района М. Горьке цIерагIча совхозе болх бу. Механизатор, юртбоахама машинашка хьожа механик хиннав со. ТIеххьарча шии шера машинаш леласча коа начальник ва со.

Са ши хаттар дар: дуккхача шерашка механизатор а волаш болх барах алапи IотIатоха доагIа сона, е дагIац? Шера итогех кхойттала-гIа дола алапи луча категорена юкъе ва со, е вац?

М. ХАМХОЕВ,
М. Горьке цIерагIча совхоза машинин ковна начальник.

СССР Госкомтруда а ВЦСПС а 1966 шера 9 июне тIанийцача соцам тIа белгалдаькхад, хадданза стаж йолча юрта боахаме болх беча трактористашта - машинисташта, тракторно-кхаш леладеча бригадай кулгалхошта, мастерашта-наладчикашта ахча тIатохилга.

Шера баьча балха итогех вознаграждени дулга (13-гIа дола алапи) къоастаду предприяте администраце профсоюзни комитетаца дага а яьнна, хьалхагIе а тIанийцача положене. Цу тIа белгалдоаккх вознаграждени хьанна йоагIа, из мел йоккха хила еза. Цхьайолча хана вознаграждени вIалла ца луш, е цхьа дакъа мара ца луш администраце вита бокъо я во къахьнйга е дисциплина телхаяь болхло. Из а оттаяьча положене тIа белгалдаьккха хила деза.

Э. ИСХАНОВ,
кхачан промышленноста болхлой профсоюза обкома председатель.

ДИКАЧА НАХАХ

СОВХОЗА КУЛИНАР

Рубежное яхача юрта эггара нах дукхагIа лелача моттиге дагIа совхоза столови чуйола цхьа этаж йола цIа. Юхе я тикаш, гаасташ дохка киоск, асфальт биллача паькъала дехьа — культура ЦIа.

Из столови наха чIоагIа хьаштдолаш я. Уж дукха цига тIалаттар — цун болхлой безаме хилар, кхача чамболаш кийчбар.

ХIара дийнахьа цига боагIа бIаьш совхоза болхлой, цар бераш — школьникаш. Дукха ахча дала а ца дезаш йиззалца хIама дуъ наха. Къаьстта дукха хул кхалнахи мехкарийи бетта цхьан кIирандийнахьа. Укх тIеххьарча хана ух цига маIа нах а. Цу дийнахьа чаме кийчдаь дaараш даа ахац уж.

Нах ух Агеева Людмила Павловнас кулгалдеш болча совхоза кулинараша караерзаяь опыт Iомае. Теоретически а практически а подготовка йолаш кулинар я Агеева. 1972 шера цо яьккхай Москвера Плеханова цIерагIа халкъа боахама институт.

— ХьалхагIа уйла йолаш яцар со совхоза эIамигача столове болх бе. Хьахозар цхьаболча наха дувца хабараш, — йоах Людмилас. — Борщи супи кийчъяра институт яккха езарий-хьогI, аьнна уйла йора аз. Цхьабакъда, совхоза кулгалхоша Iимерза тIанийцар, кхийтар укхаза я болх тоъаргболаш болга. Наьха сий а деш шийй професси езаш хила езар.

Людмила Павловнас столови хьанийцача хана цIагIарча хьисапе борщаш кхехкайора. Цигарча шин болхлочо шоаех кухаркаш оалар, хIаьта хIама даа ухача наха дуккхача боахамаш ка санна — нана. «Тахан фу кийчъяьй Iа, нана? — хаттар дора трактористаша. — Юха а рататуй яха суп?» Нист а ца хулаш дуар хIама. ХIана аьлча, болх беш волча сага бIайха кхача безар.

— Иштта кхы болх берг-бац вай. Аз айса кийчбергба кхача. Оаша сона новкъостал де деза, — Людмила Павловнас аьлча цецбаьлар кухаркаш.

Цо эггара хьалха кийчдаь даар диача трактористаша аьлар:

— Ер вайна дезар да! Продукташ цаIаш я, даар пIелгех мотт хьекхаргболаш да!

Юрта сиха дIахоз керда хIама. Цун кулинарни говзалах ерригача бригадашка дIахоз. Комсаши хьайбаши леладерашнара заявкаш аха ньлар. Цхьабараш столове хIама даа хьаухар, шолгагIбарашта кхаь тайпа даар кхашкеи фермашкеи дIанхухьар. Наха лаьрххIа хьачу а баьхке баркал оалар чаме даар кийчдарах.

— Балхаш кхыча тайпара леладе дезаш нийсделар тхо а, — дувц совхоза директора Ерошкин Михаил Григорьевича. — Столове гIулакхаш шерделар. Кухнеи хIама дуаш йола зали кхы тIа эшарашца эргалккха езаш хилар, столовена дукхагIа хилийта йийзар бийдал а. ХьатIаера кухонни оборудовани, керда мебель, буфета истолаш, термосаш, пхьегIаш.

БIаьш хулаш бола нах хIара дийнахьа столове хIама даа баьлар. ХIаьта комсий хьувнъам чуэцача хапа 1000 саг кхаба везаш хулар ций гIончашца Агеева. ХIанз укх Iаи деношка а 200 саг ва шоай совхоза столове хIама дуаш. Царех цхьабараш шоай дезалашца ух.

ДукхагIа ба столове болх бераш а. Людмила Павловнас Iомаяьй 12 кулинар.

— Кхы тIа дешаш да тхо, — йоах ВЛКСМ члена Пронюшкина Елизаветас. — Дукха хIамаш ховш саг я Агеева. ЛаьрххIа литература а яздайтад цо. Дерригача дунен тIа мел кийчдеча даарий рецепташ Iоаеш я из. Ше Iомадаьр тхона хьалала гIерт.

— ХIанз тхоай болхлой кхабарал совгIа саг йоагIаш, йолаш гуллуча наха хьалхашка а чаме даараш хулийт оаха, цул совгIа тхоай кхалнах а Iомабу иштта дaараш кийчде. — тIатох повара опыт караерзаяь йолча Шуваева Валентинас а.

Бетта цхьан кIирандийнахьа гулбеннача мехкарашта кхалнахаи пирогаш, пельменеш, борщ, суп, хьайбай а чкъаьран а дулхах даарш мишта кийчде деза дIахьехаш хул кIай халати кийи тIатуллаш йола Людмила Павловна. Цул тIехьагIа шоаш кийчдаь даараш чаме дий хьожийташ дегустаци йийташ истолашта гонахьа Iоховшабу мIараши урсаши бе доахка гулбеннараш.

Агеевас тIахьожам а лоаттабеш аьхкийи гурахьел столоверча болхлоша геттара дукха компоташи баьцадарий консерваши ю. Уж кийчъе а Iомабаьб цар юрта баха нах.

Наха баркал оалаш бола кулинараш шоай говзал кхы а лакхъеш ба. IуйрийIа, делкъийна, сайрийна цар кийчду дaараш чаме хиларал совгIа маьха дарегIа а да. Маьхах дола цхьа дакъа совхозо шийна дIатIанийцад. Цу йоакхоно кхаш а хьайбаш а леладерий къахьегамхара безам совбаьккхаб, хьинар айдаьл.

Е. ПОЛОНКОЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) Паурски района «Советская Россия» яхача совхоза столове заведующи Л. Агеева, повар Е. Пронюшкина, повар А. Кречетова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Францера хьабе болх боацараш 13 процент дукхагIа а хинна, 2,5 миллион сагага дIанхаьчаб. Цу хьакъехьа хоам баьб къахьегама дешашта йолча французски министерства. Мехка «совболча наьха» эскар чIоагIа дийбад французски экономика тIехь-тIехьа дукхагIа тишлуш хилар бахьан долаш.

Профсоюзаша тIахьехам барах къахьега Францин улицашка араьннай балха моттигаш кIезигьяра духьала протест кхайкаяр духьа. Город Мюлузе (МагIа Рейн яха департамент) САКМ фирмерча — текстильни фабрикашта эггара дукхагIа оборудовани лоаттаечун дуккхача къахьегамхой демонстраци хиннай. Демонстранташа хьакхайкадора даймехка становаш арахеца производстваш лаьгIъялари цунца дувзаденна балха моттигаш кIезигъяри бахьан шоаш цIенхашта саготдеш хилар. Белггала аьлча, хIанз духхьал цар цхьан фирмера дIаваккха лаьрхIад 740 болхло.

«Юманите» яхача газета тIара хьанйцача сурта тIа: город Мюлузе демонстраци йола ха. **ТАСС фотохроника.**

Дуне цхьан кIирагIа

БIУБЕННА ХЬАЛХАШКАХЬА ДОЛХ

Социализма вежарашха долча мехкий халкъаш хIанз дахаш а къахьегаш а да шоай коммунистически болхлойн партей аргIанарча съездашта кийчо яра хьале. Цу лоархIамеча событешта уж накъадолх промышленность, юрта боахам дегIабоалабара, социальни программа кхоачашъяра дакъе доккхий гIулакхаш карагIдаьнна долаш. Цунна дола къаьгга тешал да 1984 шера цар халкъа боахам дегIабоалабара итогаш.

ДукхагIйолча вежарий паччахьалкхений экономически дегIаахара дIадахача шера темпаш пятилетка йолалуча хана хинарашца нийсйича лакхъеннай, дуккхача лоархIамеча лостамех планови задане толаме кхоачаш а тIеххоачаш а яьй.

1984 шера СЭВ членаш долча мехкий къаман доход — цар халкъабоахам дегIабоалабара боарам лакхбеннаб 3,6 процент. Цу хана дегIаахара керттердар хинна дIаэттад производства эффективность лакхъялар. Iилма - технически прогресс сихъялар. ДIадахача шера бIарча хьанийцача 4,6 процент лакхбеннаб СЭВ членаш долча мехкий промышленни продукце юкъара боарам, сихагIа дегIайоагIаш машиностроени, электроника, хими, технически прогресс белгалъеш дола кхыдола доакъош а долаш. Сихха шерлуш хиннад ЧПУ йолаш йола автоматизированни станокаш, вычислительни техника средствaш, микроэлектронни устройстваш, промышленни роботаш арахецилга.

Дуккхача мехкий экономически карта тIа хьахиннай дуккха керда халкъабоахама объекташ. Венгре болх бе йолаялийтай Пакшерча атомни электростанце шолгагIа блок. ЧССР-е — Ясловске — Богуницерча «В-2» яхача АЭС хьалхара аргIа. Румыне — Дунай — Iаьржа форд яха кемаш лела канал.

ДукхагIдолча - СЭВ мехкашка боккха ба кхашкара чубена хьувкъам. хIаьта Венгре, ГДР-е, Чехословакецlаккха ца даьккхача тайпара дукха ялат даьккхад. Из йоагI-йоагIачоа аьлча 15,7; 11,5; 12 миллион тонн ялат. Экономика дегIайоалаеча даьхача толамаша таро хилийтай халкъа вахара хьал дIахо тоадеча даькъе керда гIа баккха. Дерригача вежарий мехкашка чакхъяьхай алапеши пенсеши лакхдара, медицински гIулакх делга а вахара хьалаш а тоадара йола йоккхий социальни мероприятеш.

Чакхдаьнна шу лоархIаме этап хилар социалистически мехкаша цхьана леладу гIулакхаш массе а оагIорахьара кIоаргдара. Цу этапа декхараши лостамаши белгалдаьдар лакхерча боараме хиннача СЭВ членаш долча мехкий 1984 шера июне хиннача экономически совещане. Цу форуме решенеша ма яххара 1984 шера доккхий балхаш чакхдаьхар хургйолча пятилетка халкъабоахама планашта координаци еш. Цу планаш тIа лоархIаме моттиг дIалоац дуккха йоккхий интеграцион объекташ хьалъяра хьакъехьарча кийч а яь кIал кулгаш яздаьча соглашене. Вежарашха долча мехкаша цхьана низаш оарцагI а даьха хьалъе лерхI, масала, Ямбург — СССР Малхбузен доазув яха керда трансконтинентальни газопровод, Криворожски горно-обогатительни комбинат, Енисейски целлюлозно - каьхата комбинат.

Цхьана гIишлош хьалъе йолаергъя СЭВ кхыча мехкий территореш тIа а. Иштта лаьрхIа да Польшерча кIор боаллача моттигех цхьана пайда эца, ЧССР-е магнезит яккхаран чакхъяккхараи йола мощностaш хьае. Монголе, Вьетнаме, Кубе бос бола металлаш дола моттигаш цхьана караерзае.

Советски наха цIенача дег тIара могаду вежарий мехкаша доаха толамаш, боккха мах бу царца цхьана лелалеча гIулакхий итогий. Вай мехко дIакхайкаду социалистически паччахьалкхенашца дIа-юха леладу гIулакхаш шердара, дунен тIарча гIулакхашкара социализма лоархIами влияни лакхъяра шийтара мел доагIар де ше кийча хилар.

ЮТКЪАМАХ ЦА БОАЛАШ

Американски военни ведомства — Пентагона ерригa къулбаседа - американски материк лоархI ше яхар де дезаш йола моттиг санна. Канада суверенитет Вашингтоне лерхI шоашта новкъа йолаш, бакъда, дIаьккха йиш йолаш нийсъенна духьале санна. Из духьале дIайоаккх къулбаседехьарча лоалахочоа гуччахьа Iоткъам а беш. Цхьайолча хана эхь дайна Канадана беш бола Iоткъам кхоалагIа долча мехкашта провокационни болаш хул. Иштта, канадски прогрессивни общественность духьала йоллаше а Вашингтоно ткъамаш долча ракеташта тохкамаш дара шерра пайда ийцаб лоалахарча паччахьалкхен территорех. Из деча хана американски милитаристаша кхыметтел къайла а кхахьац цхьайолча канадски провинцейн Советски Союза районийн ландшафт вIаши тара хилар бахьан долаш шоаш из делга.

Милитаристски чулоацамах йизза йолаш хилар 18 марта чакхъяьнна Рейгана Канаде яь визит а. Сел каст-каста хулаш хIама дац территорега дилллача НАТО военни блокага гIолла эггара гаргагIа йола партнер йолча американски президенташ ахар. ХIанз из цига вахар нийсденнад дуккхача шерашта йолча перспективана лаьрхIача Вашингтона агрессивни планашта Канада кхы а чIоагIагIа юкъеоза гIерташ хиларца. Шин дийнахьа канадски премьер - министрца переговораш яьчул тIехьагIа Рейгана ше дихьа гIулакх кхоачашдаьл. Кулгаш яздаьл къулбаседаамерикански ПВО системана «модернизаци» яра хьакъехьарча меморандума кIал. Цу тIа лаьрхIа да Канада арктически районашка «бомбардировкехи ткъамаш долча ракетехи лорабалара» хьалххагIе а хоам бергбола 52 радиолокационни станци хьаелга. Иштта лаьрхIад 45 шу хьалха вIашагIъелла йолча США-и Каналан оборона массазарча вIашагIтехача совета болх дийнбелга а.

Шийна теркам тIаозаш хIама да уж дерригa гIулакхаш, ховш ма хиллара, шоашта юхатохарг хиларах кхера а ца езаш эггара хьалха ядерни герз тоха таро лургйола США-на йола «космически щит» хьае лаьрхIа йолча «седкъашкарча тIемай» рейгановски программаца дика тарлуш хилар. Канадски общественносто чIоагIа кхераш тIанийцад Вашингтона аргIанарча, чIоагIа кхерамеча агрессивни авантюрана мохк юкъеозара леладу керда гIулакхаш. «Цlерала даьтта» деттад США оборона министра Уайнбергера. Канадски телевиденена еянача интервью тIа цхьаккха хIамана сагота а воацаш цо аьннад «ховдам боллаш хьалаш отте» Канада территоре тIа американски ракетни системаш оттае тарлу, аьнна. Канада правительства сихъенна харцде йолаелар корзагIваьннача министраьннар. Цхьабакъда, канадцаш бокъо йолаш ба «хоалам боллаш хьалаш отте» Пентагоно царга хIама хоаттаргдоацилга хетадала. Канада правительства ше леладу гIулакхаш да иштта хетадолийташ: масса хана кийча хул из Вашингтоно дIадехар кхоачашде.

КХЕРАМЕ ЭСКАЛАЦИ

Цхьан юкъа тийна лаьтта ирано - иракски дов юха а чIоагIа михьара даьннад. Мартовски тIема сводкаш сатем боабеш я Хоамаш ду бIаьш самолеташа бомбаш чуеттарах, йоккхий топаш а ракеташ а дуккха вIошка еттарах. механизированнии танковии доакъош тIом беш хиларах. Шинна оагIон дуккха нах боабу. техника хIалакью.

Къаьстта чIоагIа сагото лийташ да цхьа хIама, хIанз беш бола тIом бIунаш вIашдухьала а айтта латаш баь Iаш Бомбаши йоккхий топаши чуетт шинна а мехка йоккхийча городашка, боабу машаре баха нах. Иштта, кхыча мехкий кепайоазоно белгалдоаккхаш ма хиллара, граждански объекташта духьала тIом бергбац аьнна соахка аьхкий дов юкъелаттача оагIонаша баь хинна барт бохабаьб.

ЦIий Iоухийташ юкъелатта дов, цхьайолча хана лаьгI а луш тIаккха кхы а чIоагIагIа михьара а дувлаш хьадоагIа диъ шеран ах шеран, хIаьта ха дIа ма йода къаьгта гуш а да хьабала пайда боацаш из тIом латтилга. Iалаьмате доккха зе лу шинна мехка экономикана. Къаьстта доккха зе лаьл мехкдаьтта промыслашта, Иране а Иране а экономика лард хинна лаьтта мехкдаьтта доаккхилга массехказза кIезигденнад. ТIемо боабаьрий йизза статистика йолаш яц. цхьабакъда, ерригача источникаша хьахьокхачох боабаь нах хIанзе а бIаьш эзараш ба.

Хьанна гIойле йолаш ба из шич бусалба мехка юкъера тIом? Цу хаттара жоп луш хIама да ирано-иракски, конфликтана гонахьа ВIашагIкхийттача Штаташа боаржабаь маза. Цар юххьанца денз зийра кердача кризисни ситуацех регионе шоай тIема низаш дукхагIа лоаттадара аьттув бола хIама. Цу тайпара никъ тIатеIIа чакхбоаккхаш я Вашингтон укх диъ шеран ах шеран. Цунах хьахиннар — регионерча гIулакхашта герзашца кийч а бенна империалисташ чугIертара бола кхерам дикка чIоагIа лакхбалар.

ДIахо военни действеш лелаеш хилара ше раьза йолга къайлакхухьаш яц США стратегически союзник Израиль а. Цкъа-дале, конфликто кIезигду Iарбий мехкий материальни кхоачамаш а нах а. ШоагIаIа-дале, хIаьта из керттера а да, из бахьан долаш доладенна гIулакхаш михьара даларо шин даькъа бийкъаб Iарбий, хIаьта из бахьан долаш Тель - Авива экспансионистски уйлашта духьалара цар фронт мелъеннай. Укх деношка «Ар-рай аль-амм» яхача кувейтски газето нийса белгалдаькха ма хиллара, эттача хьало Израилгеи сионизмагеи таро хулийт гаргарча Малхбоалера гIулакхаш тоадараи палестински проблема къоастаяраи духьале е.

Цу чIоагIа кхерамечеи чоалханечеи хьале къовсаме дола дешаш къоастадара машара средстваш лахар мара кхы никъ бац. Ирани Ираки переговорий истола гонахьа ма хулла сихагIа Iоховше империалистически гIозарий кIезигагIа таро хургья цу регионе герзашца кийчленна чугIерта. хIаьта из Iарбий мехкашкарча халкъий хьашташта гIойле йолаш а хургда.

А. КОНДРАШОВ.
В. ВАСИЛЕЦ.
А. СУРИКОВ.
(ТАСС).

Политически обозревателa заметкаш

ЭКОНОМИЧЕСКИ «ВIАШИ ТИЙША ХИЛАР» ВАШИНГТОНСКИ IАЬДАЛАГIА

Май бетта юххье Бонне е лаьрхIача Малхбузен эггара боккхагIа болча ворхI промышленни мехка лидерий совещанена кийчо е йолаеннай официальни Вашингтон. Цунна тешал ду, январь бетта тIеххьарча декаде «ворхIне» переговораш еча хана США даца еза позици кийчъяр тIадиллача лаьрххIача группа членашца Р. Рейган вIашагIкхетаро. Американски администраце викало цу вIашагIкхетаре дийцар фу дар ала тигадеца а, цу хьакъехьа дувца йиш я дунен халкъашта юкъерча экономически отношеней сфере тахан США леладеш дола гIулакхаш зийча.

Соахка Лондоне хинна цу тайпара йола совещани болх беш хиннача хана. ВIашагIкхийттача Штаташа чIоагIа могадора налогаш лохьяр, цунах моллагIа экономика дийнъергйола хьал а лерхIаш. Цхьабакъда, тIема гIулакхашта йола расходаш лакха лоаттаяр бахьан долаш, цу гIулакхо гIо дац американцашта тIа - тIа лаккхлуш латтача бюджетни дефицита боарам лохбе. Цу духьа «дика тоаденнача американски гIулакхий» бос баккхара, ший эггара кхоачарагIча партнерий кисаш доссадар мара кхы хIама дац Вашингтона де йиш йолаш дар. Цу гIулакха шоашта ловча тайпара лакхбаьб американски банкаша шоай учетни ставкай боарам, цу наькъаца Малхбузен Европера а дуккхача кхыча мехкашкара а дуккха капиталаш ВIашагIкхийттача Штаташка дIачу а озаш.

Из бахьан долаш лондонски деклараце могалеш хиннача «экономически вIаши тийша хулга» вIаштIехьдаккхарах, практически Малхбузен Европана а воккх капиталистически дунеина а Iалаьмате вене дола хIама хилар.

Малхбузен Европера капиталаш дIаахар, шеко яц, цу сахьате чIоагIа новкъадаьлар экономически дегIаахара темпашта. Уж кхы а лаьгIъелар банковски проценте учетни ставкай боарам спекулятивно лакхбарагIа, американски доллара курс кхыча мехкий валюташка хьежача искусственно лакхъяр бахьан долаш. ДIадахача шера цу наькъаца шоаш даьха экономически «толамаш» чIоагIа хеста а деш, официальни Вашингтоно укх деношка могаду малхбузехьарча партнерашта шоай экономика «дийнъяра» цу методах пайда эцар.

Цхьабакъда, Малхбузен Европерча гIулакхех кхеташ болча наьхеи банкаш ярийн гIозарий дуккха викалаш чIоагIа эгIазбаха ба. из хIама «законах де йиш йолаш а лоархIаш». ВIашагIкхийттача Штаташа малхбузеневропейски паччахьалкхений сейфаш йоассаяь хиларах. Цу тIа океанал дехьарча союзникагара по искусственно лакхъяь доллара курси банковски учетни ставкаши лохъяра тIадерзадаь гIулакхаш делга хьадийхача кхоачам а хинна дукаш дац хIанз эгIазбахар. Доллара курс лохъе лаьрхIа Франце, ФРГ, Великобритане, Голланде, Австре, Бельге эмиссионни банкаша, вIаши барт а баь, яьча операцеша хьагойт, ВIашагIкхийттача Штаташа шоай партнерий экономически хьашташта хIамма оагIув а ца озаш, еча наступленена духьала отта лаьрхIа уж хилар.

Нагахьа санна Вашингтоно Малхбузен Европаца а цу тайпара гIулакхаш леладой, кхетаде хала дац, цо экономически гIулакхаш итташ долча дегIаухача мехкаща мишта леладеш хила деза. Царна моццагIа денз чIоагIа Iаткъаш я Дунен халкъашта юкъерча валютни фондагеи Дерригача дунен банкагеи гIолла ВIашагIкхийттача Штаташа чакхйоаккхаш йола американски политика финансови гангстеризм. Къаьна декхараш совдахараи дIатекхараи кредиташ дийхача, банкаша услови увттаю мехка латташ йола инфляци соцаяр. Цудухьа, цар кхы йита а ца йите, шоай валюташта даим девальваци е езаш хул дуккха къона паччахьалкхенаш. Амма цу гIулакхах кIезига пайда боал, хIана аьлча, дукхагIча даькъе, цо керда инфляционни толчок хьоаю, паччахьалкхенга ший къаман валюта кхы а яй а яйташ. Из бахьан долаш кIезигагIа эца йиш хул цунах товараш, лакхлу арара хьатIахьерча декхараши чура маьхаши, хIаьта цу гIулакхо кхы а чIоагIагIа США бе йохийт къона паччахьалкхенаш.

Американски банкаша процентни ставкаш искусственно цхьа пункт лакхйича, автоматически 2,5 миллиард доллар тIакхет дегIаухача мехкашка доахкача декхарашта. ХIаьта доллар хувцара курс 10 процент лакхъелча, кхы а ши миллиард тIакхет цар шер-шера текха деза декхар.

Дизза кхетадеш да, хIана дIадех дегIаухача мехкаша хIанз дунен тIа латташ йола экономически гIулакхий порядок хувцари валютно-финансови системана реформа яри. Духхьал дунен тIара экономически отношенеш нийсхони бокъонаш цхьатарра хиларен кIийлен тIа яхаро кIалхара йоаккхаргъяц дунен экономически механизм Вашингтоно леладеча дестабилизаци еча гIулакхашта.

Нагахьа санна уж соцаде ца моге, цар кхы а лакхдергда маьхаш, дIахо лохбергба миллионаш болча наьха вахара хьала боарам, дерригача дунен тIара нах чIоагIа хьоа а беш, МВФ еш йола диктат бахьан долаш Доминикански Республике уйлах бехача наха еш йолча стихийни духьаленаша кхоачам боллаш хьагойт, американцаша увттаеча условех йола дунен экономически порядок мишта хургья.

Эдуард РЯБЦЕВ.
(АПН).

Къулбехьен Ливане бахача гражданашта духьала дIахо а цIий Iоухийташ зуламаш ду израильски агентуро Тель-Авиво чуоттабаьраша Тир яхача города юххерча Маарака яхача юрта маьждига кIалъелла бомба эккхийтай. Из акха гIулакх бахьан долаш дукха боа а баьб, човнаш а яьй маьрша бахача наха.

СУРТА ТIА: шоай дезал боа а баь, биса Маарика яхача юртара кхалнах.

АП — ТАСС телефото.

Оаха яздаьчун лерагIа

«ЗЕ ДУ БОАХАМАШ»

Укх шера 21-ча февралe «Сердало» тIа араьлар иштта корта а болаш критически статья. Цу тIа дувцар республика дуккхача боахамашка цIенхаштта кхоачамбоацараш нийсдалийтарах, производства эффективность хила езача тайпара ца хиларах, хьахур дIадахийтача рузкъанга хьежжа ца хиларах. Критика яьча боахамашта юкъе яр Назрановски района «40 лет Октября», «Экажевский», «Маяк» совхозаш а.

Цу статья тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIададара хьакъехьа даьчох редакцега хоам баьб КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара А. Мякиева. Цо язду. Статья йийцай совхозий кулгалхойн специалисташи юкъе а болаш, РАПО Совета расширенни заседане. Цу тIа дийцар бакъда.

Хьайбай боахам дегIабоалабеча цIенхаштта кхоачамбоацараш нийсдалийтарах гIулакха тIера дIаваьккхав «40 лет Октября» совхоза директор А. Аушев. Хьайбай боахаме племенной болх тоабара де дезар ца дарахи коллектива кулгалдеча кхы тайпа гIалаташ дувлийтарахи КПСС райкома бюрос «Экажевский» совхоза директора, коммуниста Я. Галаевна, учетни карточка тIа дIа а язъеш строги выговор яьй. Района хьайбай боахама доал деча цIенхашттара кхоачамбоацараш нийсдалийтарах райисполкома председатела заместитела, юрта боахама районни управлене начальника А. Газдиевна строги предупреждени яьй.

Чакхбаьккхаб кадраш къоастаяраи дIанийсъяраи, хIара кулгалхочун, хIара коммуниста ший къахьегача участка йоакхо яра бола бехктокхам айбара болх.

ЧIоагIъяьй керттерча специалистийи юкъерча звеной специалистийи кадраш.

Ханнахьа де дезар хьадар бахьан долаш карагIдаьннад хIара кхоабача Iаттагара соахка яьккхачунца нийсийча дукхагIа шура яккха, шоза дукхагIа тIакхийттад Iаьсий а Iоахарий а.

Юрта боахама производства рентабельность лакхъяра чакхйоахача мероприятешта чIоагIа тIахьожам лоаттабу КПСС районни комитето.

КХОАНА-ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ТЕАТРА ДИ

Вахарца гIа баха

ХIара шера 27 марта дезду Дунен халкъашта юкъера, театра Ди. ХIанз 24-гIа хул из цIей.

Художественни творчества хоадам беш бола чулоацам хиларах тарра партийностен халкъален ленински принципаш хьа а ийца, советски театро лоархIаме моттиг дIалоац сага коммунистически кхетам балара. гIоза кхоане хьалъс еза визза гражданин а, патриот а хьалкхевара.

ТолашагIа йолча эрсий а советски кхыча къамий а сценически культурас гIо-новкъостал деш, царгара масал эцаш хьа а хилар, дегIа а дера, Нохч - ГIалгIайчен драматически театр. Ший керттера декхар лорхI цо ший сценически искусствана сага лакха идейно - нравствении кхетам балар, вай мехка халкъашта юкъера доттагIала, вошала, интернациональни бувзамаш чIоагIлургдола безаме уйлаш чуйоссаергйолаш ший зрителa гIулакх дар.

Театра коллектив цасоццаш дегIаух, хIара шера лакхлу цун спектаклий художественни дикал а чулоацам а. Из дувзаденна да сценически произведенешкара зритело дIадехараш доккхагIа хиларца, халкъа культурни боарам лакхлуш хиларца. ХIаьта театр дилла хила а деза ший хано дIадехарел цхьа гIа хьалха, общества дегIаахара керттера перспективаш йовзаш а уж къестаеш а.

Театра вахаре Iалаьмате йоккха событи а хулаш, зритело, общественносто, критикаша, театральни деятелаша боккха мах беш чакхъяьлар театро соахка Москве чакхъяьха гастролаш.

ГIалгIай труппо оттаьча «Ревизор» яхача спектаклах лаьца «Советская культура» газето яздора: «Бокъонца гIалгIай триумф а хинна дIаэттар Гогола «Ревизорах» йола постановка. Укх тIеххьарча хана пьеса сценически историе эгтара боккхагIа бола толам ба из спектакль».

Вай театра спектаклашка хьожача РСФСР Госкомиздата йоккхагIа йолча редактора Л. Макаровас аьлар: «ХIанзчул тIехьагIа ховргда Грозне болх беш Iалаьмате самобытнии творчески уйла еши коллектив йолга, лоамарой майралца а деналца а искусствера бехктокхаме декхараш кхоачашдара тIакхувиш уж чакхдоахаши коллектив из йолга.

«Ленинниана», «Ревизор», «БIаьшерий боадонгара», «Кориолан», «Ворда хаьрцачул тIехьагIа» яха спектаклаш репертуаре хилар доккха сий долаш хIама да моллагIча театра меттел, столични коллективашта а. ХIаьта уж тайпа балхаш цхьан театре хиларо доккхал дайт дукхача къамий йолча вай советски искусствах».

Бакъда, советски театрашта юкъе йизза ший моттиг хьалаьца вай театр дIаэтталга. Массекх шу хьалхагIа кхелхача вовзаш хиннача театральни критика В. А. Сахновске а аьлар вай театра коллективах лаьца: «Дерриташ а, кулгий пIелгаш миссел мара хургдац мехка дика театраш. Царна юкъе а дикагIчарех да Нурадилов Хашпаший цIерагIа дола Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен драматически театр». Из бакъхилара тешал деш да укх тIеххьарча 7—8 шера вай театра оти спектакль — «Яхь йола кIантийн» лакхе вай цIи яьккха «Лениниаией» К. С. Станиславске цIерагIа йолча Российски Федерацe Паччахьалкхен преме лауреаташ хилар. Автономни республикай театрашта юкъе меттел, мехка а кIезига да цу лоаццача юкъа уж тайпа толамаш даьха театраш.

Укх шера А. П. Чехов вай 125 шу дизара хетадаь хиннача Ерригроссийски хьажаре гIалгIай театра балха боккха мах бир. Цун «Юбилей» яхача спектакла деннад пхи дипломи ахчан кхоъ премии. Цул совгIа, цу спектаклера «Предложени» яха цхьа водевиль тахан Москве хулача театра Денна хетадаь искусства мастераша оттадеча концерте гойтаргйолаш я. Цига дакъа лаца бахаб Наурбиев Руслан, Яндиева Тамара, Бенов ИбраьхIим. (Сурта тIа вайна гу цу водевилера цхьа сцена). Цу спектаклах лаьца чеховеда, искусства Iилмай кандидата Шах-Азизова Татьяна Константиновнас аьлар: «Цхьаннена дага ца хинна толам баьккхар Нохч-ГIалгIай театро. Цо гайтар бокъонца вола — бегаш бовзаш а безаш а вола хьалхара Чехов... Яндиева Тамаран Наурбиев Руслани санна болча актераша хозъеш тоаергьяр моллагIа йола театральни труппа». Искусствоведчески Iилмай доктора Строева Марианна Николаевнас тIатехар: «Iалаьмате пецйоаккхаш гIадйиrap со шун спектакло. Из бокъонца вола Антоша Чехонте а Антон Павлович Чехов а ва. Уж ши цIи Iалаьмате чIоагIа шоайла ювза а яшха а вIаштIехьдаьннад шун. Iалаьмате дика спектакль я из». Иштта цу спектакла лакха мах беш къамаьлаш дир цига хиннача театроведаша а Чехова кхоллам тохнараша а.

Нохч - ГIалгIай театральни деятелаша беррига шоай низи говзали дIалу дукха езача партеней советски халкъан дизза гIулакх дара. Ший зрителага вахарера дикадар дIахьокха; сага вахача, къахьегача, безам буача новкъостал де гIерт, цунна дика уйлаш чуйоссае, коммунизм хьалъяра из кхы а чIоагIагIа оарцагIваккха.

Вай хана дукха я «планета кхехкаш йола» моттигаш. Тахан фронта линеш доазонашка, окопашка гIолла чакхъяьнна ца Iеш, вай кхуврчашка, берий агашка гIолла чакхъювл. Дунен тIа эггара ирагIа йолча цу темашта, проблемашта юстара латта йиш йолаш дац вай ханара театр. Из дика кхета а деш, мехка эггара хьалха ший репертуаре йоалайир гIалгIай театро, ирaзе а кортамукъа а дола вахар бахьан революци яьккхача Афганистана лаьтта латтача гIулакхий процесси чоалхане механизм гойташ йола «Сай наькъа тIа вода со» яха политически репортаж. Укхаза шоайла вIашагIтоссалу дикадар а зулам а, бакъдар а харцдар а, безам а цабезам а. Укхаза революце лира къовсам лоаттабу кортамукъале, вахар, социальни бокъонаш бахьан. Афганистана къонача революцех, советски халкъо цу мехка деча интернациональни гIо - новкъосталах, советски а афгански а халкъашта юкъерча, денгара ди массаза доал чIоагIлуча а шерлуча а вежарий доттагIалах дувц Нохч - ГIалгIай АССР Ленински комсомола преме лауреат яха сий дола цIи яьккхача цу спектакло.

Театра репертуаре я коммунистически моралах а нравственностах а, вахаре нийслуча кхыча чоалханеча проблемаех дувцаш йола спектаклаш. Царех я «Ворда хаьрцачул тIехьагIа», «ОБХСС инспектор», «Парткома секретарь», кхыяраш.

Лоацца аьлча, вай театро хьинаре къахьег ший сценически искусствaца керда саг хьалкхеве гIерташ, вай мехка халкъашта юкъера доттагIала, вошала интернациональни бувзамаш чIоагIлеш а кIоаргдеш а.

МоллагIа, мел чоалхане йола проблема, тема яшха низ а говзал а йола режиссераши актераци ба вай театре. Бакъда, цу гIулакхо актерашта, режиссерашта, театре, берригача болхлошта хьалхашка оттаду кхы а бехктокхамегIа дола декхараш: даьха толамаш дIачIоагIдари кердача лакхаленашка довла никъ лахари. Йоккхий творчески планаши шерра уйлаши я Нохч-ГIалгIай театра коллективай.

ХIанз тIатеНа болх беш я гIалгIай а нохчий а труппаш Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара хетаяь спектаклаш кийчъеш, КПСС XXVII съезда накъадолхаш оттайча бакъахьа хета пьесаш лохаш.

Иштта дика болх беш а, мехка театрашта юкъе йизза ший моттиг хьалаьца дIаэттача вай театра хьалхашка латта проблемаш а яц кIезига. Моттигерча авторий драматурги йоацаш республика вахар гойташ йола дика спектаклаш, чоалхане сурт-сибаташ кхолла хала да. Тахан из тайпа драматурги вай йолаш яц. Цу деша уйла е а оарцагIа бовла а боагIа вай яздархой, драматургаш. Къаьстта эсала латт вай заманхочун турпала а денала а гIулакхаш хьахьокхилга. Театра хьалхашка латтача чоалханегIа йолча проблемех цаI я из. Из гIулакх тоадеш болх бе декхарийла ба яздархой а театр а. Ира латт зритель чуозара проблема, эсала латт театра балха йоаггIаш йола пропаганда яра гIулакх. Укхаза театра гIо-новкъостал эш партийни а советски а органашкара. Хала я, яхаш, бахьанаш а лехаш, тIехьатетта йиш йола проблемаш яц уж.

Б. АБАДИЕВ, театровед.

ШАРЖАШ

А. Дениев.

Е. Экажева.

С. Гайсанов.

Б. Даскиев.

Х.-Б. ИСРАИЛОВА доттагIлен шаржаш.

Культура хоамаш

КЕРДА ПРЕМЬЕРА

Шоай цIейна накъаболхаш М. Ю. Лермонтова цIерагIча республикански эрсий драматически театро кийчъяьй керда премьера. Из я цIи хеза волча эрсий драматурга А. П. Чехова «Дядя Ваня» яха пьеса. Из оттаьй москвичаша — режиссера В. Климовске, художника — Е. Гороховске. Цига дакъа лоацаш ба театра дикагIа бола артисташ: Серебряков — РСФСР халкъа артист В. Оглоблин, Елена Андреевна — С. Михайлова, Соня — М. Шитова, Войницкая — Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артистка М. Слуцкая, Войницкий — РСФСР заслуженни артист В. Белоглазов, Астров — Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артист С. Хомский, Телегин — Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни артист Н. Жирнов, Марина — С. Хомская, Болхло — А. Голосков.

Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара хетаяь лермонтовцаша оттаьй «МугIарербараш» яха А. Дударева из цIи йолча пьесах йола представлени. Цун режиссер-постановщик — театра керттера режиссер Гуревич Игорь, художник — москвич Г. Левкович.

АХАРХОЙ — БЕРАШТА

Театра Ди дездеш ба Нохч-ГIалгIай республикански теникий театра артисташ а. Укхаза болх беш я кхо группа — нохчий, гIалгIай, эрсий. ГIалгIай группа актераш хIанз Шелковской районерча бераштa «Бука» яха спектакль гойташ ба, хIаьта нохчий группа «ЗIамига фея» яха фаьлг хьокхаш Грозненски района юрташкарча дешархой культурни хьашташ кхоачашдеш я. Спектаклаш гайта ца Iеш, теникий театра артисташа шоай искусствах лаьца дувц бераштa, йовзийт шоай говзала къайленаш. Эрсий театральни группа керда спектакль кийчъеш я. Цар болх бу Берсанов Хож - Ахьмада язъяьча «Ши воша» яхача пьеса тIа.

Кастта цун премьера гургья городерча а юрташкарча а къонача зрителашта.

БЕЗАМЕ САЙРЕ

Академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча мехкдаьтта института клубе хургья йоккха театральни сайре. Из чакхйоаккх цу институте болх беш йолча «Эксперимент» яхача театральни студес. Из сайре хетаяьи Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизаран Дунен халкъашта юкъерча театра Денен. Грозненски театраш дезарий вIашагIкхетар хургда укхаза бовзача а безача а профессиональни актерашца, Цул совгIа, «Эксперимент» яхача театральни студе дакъа лоацаш болча самодеятельни артисташа гойтаргья Коталон юбилейна хетаяь шоай ши спектакль. Уж я «Майра дог» яха героически драмен Даьхен хьалхашкара сага бехктокхамах йола диалог аьнна Чахкиев СаIида язъяь «ТIеххьара декхар» яха пьесен.

Уж спектаклаш оттаьр ва цу студе художественни кулгалхо Аббасов Карл.

А. БЕК.

Журналистий семинар

Нохч - ГIалгIай АССР журналистий Союза правленей КПСС обкома кепайоазон, телевидене, радиовещане секторой журналистий аргIанара творчески семинар яьй. Шаьла гулбелар гудермесски городской, ведински, ножай - юртовски, шалински районни газетий викалаш.

Семинара керттера тема — дерригача халкъа цIейна — Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизаран КПСС XXVII съездан кийчо яра дешаш дувцилга. Иштта дийцар юртбоахама балхаш делга, доахана Iа доаккхилга миштa лел хьахьокхаш йола материалаш кепаеттарах дола дош а.

Шо-шоай газетий обзораш еш къамаьлаш дир газетий редактораша: «Колхозная жизнь» — А. А. Кушалиева, «Маяк коммунизма» — Ч. С. Гайрбекова, «Знамя коммунизма» — А. С.-М. Барзанукаева, «Красное знамя» яхача газета редактора заместитела М. К. Осмаева.

Семинар чакхйоалаш къамаьлаш дир КПСС обкома пропагандаи агитацен отдела инструктораша М. К. Озиевеи, Х. М. Толгатовеи. Цар белгалбаьккхар дийцача дешай чулоацам, дукха практически рекомендацеш елар.

ПАЙДАНЕ ВIАШАГIКХЕТАР

«Социалистически Даймохк лорабар — СССР хIара гражданина сийлахьа гIулакх...» Из девиз йолаш дар укх деношка ДОСААФ-а Грозненски комитетой профтехобразоване управленей чакхдаьккха кагирхой тIема ветеранашца, Грозненски гарнизона бIухошца вIашагIкхетар. Советски Эскаре бахача кагийча нахаца цу тайпара вIашагIкхетараш чакхдоахилга дика традици а хинна дIаэттад.

Дукха тIема совгIаташ долаш ва Сийлахь-боккхача Даймехка тIема доакъошхо В. П. Гончаренко. ЧIоаггIа теркам тIа а бахийта ладувгI цо дувцачунга №№ 4, 7, 9, 28 йолча Грознерча профессионально-технически училищай дешархоша.

— ХIанз шун ханара хургболча кагийча наха денали майрали гойтар тIема шерашка, — дувц Гончаренкос. — Тхо, тIема ветеранаш, тийша да эшшача денал дола гIулакхаш шоана а карагIдувргда, аьнна. Даьхе дика лораяра эскаре долхаш кийчо яь, низ болаш хила деза шо.

Эпсаро Аушев Бахьаудина дийцар эскаре ше гIулакх деш хиннача эпизодех.

— Салте хилар хIара зIамига сага сийлен декхар да, — аьлар цо. — Цунца цхьана бехктокхаме хIама а да из. Идейно а морально а чIоагIа хила веза салте, тIаккха аттагIа хургда моллагIа халонаш ла, бIухо-отличник хила.

ВIашагIкхетаре иштта баьхкабар Советски Союза Турпалаш Ш. С. Абрамов, А. Д. Иодис, эпсараш, салтий.

ХIанзчул тIехьагIа эскаре баха безараша чIоагIа баркал аьлар вIашагIкхетар чакхдаьккхараштa.

С. ХУСЕИНОВ.

Берий кIира

Селхан № 2 йолча школе-интернате хьадийллар «Детдомашкарча бераштa — творчески кагирхоша» яха кIира. Цу юкъа кьона артисташ, художникаш, поэташ, кхыбола творчески кагирхой вIашагIбетталургба интернаташка, детдомашка деша дагIача берашца. Цига цар бераштa дувцаргда искусствах, литературах, шоай кхоллама наькъах лаьца. Уж тайпа вIашагIкхетараш хургда цу тайпарча республике мел йолча берий учреждeнешка, чакхйоаккхаргья бераша дийхкача суртий конкурс.

Хьамсара эцархой!

«ЦIагIа эша товараш» яхача № 17 йолча тика тIа (Дудаева бульвар, 1) йохкаш я «Соната» яха спальни набор, «Нежность» яха кIаьдача мебела набор, са беш дола диванаш, «Эффект», «Миди» яха кухнера набораш, кхо ниI йола шкафаш, диван - менгеш, ах кIаьда, кIаьда доаца букъбетта гIандаш, берий гIандаш, кухнера табуреткаш, трельяжаш, бе-беча гIулакхашта лаьрхIа гумбаш, «Колобок» яха берий набораш, юврг Iаш, метташ, кIувсаши кIувсех йола хIамаши.

Дувла тха тика тIа, шоай цIа хоздергдола мебель эцаргья оаш.

«Промтовары» яха объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 МАРТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — И. Стаднюк. «КIай чаьтар». Советски Эскара Центральни академически театра фильм-спектакль.
10.20 — «БIаьсти». Киноэтюд.
10.25 — «Тхоца сагота хургъяц хьона» яхача телевизионни спектакла премьера. 1-гIа сери. Автор — С. Иванов.
11.10 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Пятилетка — хIаране гIулакх». Документальни фильмаш: «Ивановна», «Город хьалъе езараш къонабараш ба».
15.20 — «Концертни зале — школьникаш».
16.15 — «Кердадараш».
16.20 — «Кхоаненгара хьаша» яхача бераштa долча пхи сери йолча телевизионни художественни фильма премьера. 2-гIа сери.
17.25 — «Бах везий-теш шоана?» яхача документальни фильма премьера. г. Ленинградерча № 83 йолча ПТУ дешархошта эстетически кхетам баларах.
17.45 — «Дмитрий Гнатюк». Фильм-концерт.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Iилмен вахари» СССР АН Сибирски отделени. 1-гIа передача. Дакъа лоацаш ва СССР АН вице-президент академик В. А. Коптюг.
19.30 — Илли оал Куйбышевски областной просвещене балхахой Цlен камерни хора.
19.50 — Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Коталон стратеги» яхача дукха сереш йолча телевизионни документальни фильма премьера. 3-гIа фильм — «Москван пенашкара».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Йоазонхой вахари». Д. Гранинца вIашагIкхетар. Ведущи — литературни критик Ф. Кузнецов.
22.30 — «Тахан дунен тIа».
22.45 — Кирова цIерагIча Ленинградски паччахьалкхен оперен балетен театра балета артистий концерт.

II ПРОГРАММА

17.10 — «Бенхамах лечкъ». Документальни фильм.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
18.15 — «ХьоалчагIан совгIат». Фильм-реклама.
18.20 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.40 — Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Бугагара Вислага кхаччалца». Художественни фильм. 1-гIа сери.
19.50 — «Бийса даьхъала хийла шун бераш!».
20.00 — «Закон. Бокъо. Мораль» (нохчий меттала).
20.25 — «Депутатски гIулакхаш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Кхераме голатохар». Кхо сери йола телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери.
22.45 — «Кердадараш».

27 МАРТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Путешественникий клуб».
9.35 — «Коталон стратеги». Дукха сереш йола телевизионни документальни фильм. 3-гIа фильм — «Москван пенашкара».
10.45 — «Тхоца саготлургдац хьа» яхача телевизионни спектакла премьера. 2-гIа сери.
11.35 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Практикаца техника». Документальни фильмаш: «Шедар а сагагера хьадоагIа», «Хьувкъам бахьан хIаравар бехктокхаме ва».
15.25 — Тха корреспонденташа дувц.
16.00 — «Кердадараш».
16.05 — «Кхоаненгара хьаша» яхача бераштa долча пхе серех латтача телевизионни художественни фильма премьера. 3-гIа сери.
17.10 — «Ангола хала никъ».
17.40 — «СКДА эмблема йолаш». Шоайла хьоашал леладеча эскарий Х-ча Iан Спартакиада яхьех.
18.10 — «Дунен кагирхойи».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Футболах дола Дунен халкъашта юкъера вIашагIкхетар. СССР сборни — Австре сборни. Тбилисера трансляци. Перерыв йолча хана (19.45) — «Моташ хила безам бале».
21.00 — «Ха».
21.35 — Дунен халкъашта юкъера театра Ди.
22.45 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — «Кхераме голатохар». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери.
9.30 — «Хар — низ». Тележурнал. Дакъа лоацаш ва СССР оборона министра заместитель, арме инарал, Советски Союза Турпал И. Н. Шкадов.
10.15 — «Халкъа мукъамаш».
10.30 — «КIирагIа йола спорт».
11.00 — «Дезали школей». Телевизионни журнал.
11.20 — Документальни фильмаш.
12.40 — Фильм — бераштa. «Бетховена концерт» (1936 ш.).
13.45 — Немций мотт. Хьеха 2-гIа шу.
14.15 — «Оркестр йоаца 30 минут» яхача фильма-концерта премьера.
14.45 — «Поэзи». Н. Старшинов.
15.30 — «Кердадараш».
15.00 — «Хьувкъам-85». «Техникен сети хий деттара кийчъе».
17.15 — Киножурнал.
17.25 — «Атеистически темех» (нохчий меттала).
17.35 — Фильм-реклама.
17.45 — «Шоана, дай-наной!» (гIалгIай меттала).
18.15 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.35 — «ДикагIа пайда эца производства резервех» (нохчий меттала).
19.00 — «Мехкашкен континенташкен». «Дунен халкъий ловзараш» яхача ФРГ документальни фильмай серецара: «Колумби», «Таиланд».
20.10 — Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Цу деношкен даими». Грозненски телевидене студе спектакла премьера (гIалгIай меттала).
21.00 — «Ха».
21.35 — «Кхераме голатохар». Кхо сери йола телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
22.25 — «Кердадараш».

РАДИО

26 МАРТ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Инструментальни музыка концерт (гIалгIай меттала).
9.15 — «Экономика кхом беш хила еза». «Керттера оагIув» (нохчий меттала).
9.30 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — Боанихийчарна берех лаьца. «Дезала педагогика». Беседа (гIалгIай меттала).
16.16 — «Производстве хьалхе лелаераштa» дола концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Удобренеш кхашна дIаяхьара шин бетта месячник дIайодаш я. «Хургболча хьувкъама — тешшаме лард» (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — Советски поэзе мастераш. Сергей Есенин.
17.58 — Илли дIаоал М. Айдамировас.
18.30 — Художественни самодеятельноста доакъошхой концерт.

27 МАРТ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Лирически ашараш (нохчий меттала).
11.15 — «Дисциплина — лоархIаме резерв я». Беседа (гIалгIай меттала).
11.30 — «Нохч-ГIалгIай поэзии музыкен» яхача цинлера передача (гIалгIай меттала).
15.15 — «Барттайнача дезале» (гIалгIай меттала).
15.35 — «Ден темашта» (эрсий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала).
16.15 — Концерт (гIалгIай меттала).
16.45 — «Саг кхевар — КПСС эггара лакхера дагалоацам ба». Беседа (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Ялат дIадера — дика агротехнически ха» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «Шиъ цхьана» яха Федоровске дувцарах йола радиокомпозици.
17.31 — «Нах белакъеж». Атеистически дувцараш.
17.55 — Хьалхарча ханара ашараш.
18.25 — Лирически музыка концерт.

Хоттийсам

Тахан республике гIоллеи Грозненн морхаш а йолаш, наг-нагахьа малх гуча а болаш, йоачан а йоацаш, къулбаседа - малхбузехьара секунда 2—7 метр сиха мух а хьекхаш, фегара температура республике гIолла 3—8, Грозне 5—7 градус йIовхал а йолаш ха хила тарлу.

Гидрометбюро.

ФЕ ХИЛА

Наькъашка хинна транспортни хатараш техкачул тIехьагIа гучадаьннад, авареш эггара дукхагIа транспортни средствaш сов сиха лехкарахи, хьалхаяхара правилаш телхаярахи хулаш хилар. Харцахьара уж ши хIама бахьан долаш 1985 шера 62 автоавари яьй 16 саг ве а вувш, 87 сага човнаш а еш.

Укх шера 17 марта Ростов—Баку наькъа 769 километре кхаьчача хана хьалхайолхача машинел ший «Жигули» хьалхаяккха веннача цун водитела, Къулбаседа-ХIирий АССР Пригородное яхача юрта вахача Алиев Мухьмада, хьалхавалара правила толха а я, оагIоца гIолла йодаш хиннача «Жигулена» а Г-24 «Волгана» а тIатехачул тIехьагIа, «Икарус» яхача автобуса духхьал тIатехай машин. Автобус лехкаш хиннача 1572 автоколонна водитела Сулейманов Зяудина ший хур даьд цунна кIалхарвала гIерташ, кхыметтел ювета чу а кхессай из. Из аварн хиларах вийнав «Жигуле» чу вагIа виъ а саг.

Наькъашка авареш хулийташ долча бахьанех цаI да корта бохабу малар а меле машин лалла водитель хар.

Бийса яхача хана М-412 яхача автомашина водитела А. Ю. Данилова г. Грозне Орджоникидзе цIерагIча проспекте гIолла воагIаш Красни фронтовиикий улица тIехвоаллача метте грузовика тIатехай машин. «Москвича» чу ваьгIа пассажир чIоаггIа лоза а веш. Медицински экспертизана гучадаьннаchox, А. Ю. Данилов, ПОГНОС яхача производственни объединенe болхло, чIеаггIа вехa хиннав.

ДIадахача кIирагIа (14 мартера 21 марте кхаччалца) НГIАССР наькъашка 5 автоавари яьй 4 саг ве а вувш, 6 сага човнаш а еш.

НГIАССР МВД ГАИ.

ОЛИМПИАДА — ГРОЗНЕ

Самардийнахьа республикански театрально - концертни зале хьайийллар Къулба-Малхбоален зона дешархой Ерригроссийски 11-гIа физико-математически химически олимпиада.

Нохч - ГIалгIайчен лаьтта шоай говзалаш гойта баьхкаб тайп-тайпарча областашкара, краяшкара, республикашкара—берригаш а ткъаьннахьара викалаш.

Олимпиаде дакъа лаца баьхкараш ба дIадахача шера хиннача халкъашта юкъерчен Ерригсоюзни и олимпиадашка котало яьхараш.

Хьаьшашка моаршал а хоаттаж, торжественни хьале олимпиада хьайийллар НГIАССР просвещене министра заместитела оргкомитета председатела заместитела Г. Б. Кучеренкос.

Хьабаьхкарашта юкъе бар ядерни физика московски института викалаш, РСФСР просвещене Министерства школай НИИ йоккхагIйола Iилман болхло, РСФСР просвещене Министерства оргкомитета председатела заместитель, педагогически Iилмай кандидат В. В. Пикан, СССР халкъа хьехархо Э. Д. Басина, кхыбараш.

Предметни жюри председателалла хержар НГIАССР Iилмай заслуженни деятель В. Ф. Дудин, химически Iилмай кандидат ЧИГУ доцент У. А.-Х. Магомедбеков, ЧИГУ доцент В. Б. Третьяков. Торжественни дакъа чакхдаьлча, хьаьший самукъадоаккхаш концерт гойтар республикански пионерий Двореца дешархой художественни самодеятельносто.

Олимпиада шиь болх дIахо беш я.

А. СУРМАЕВ, НГIАССР просвещене министерства инспектор.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

СФ05109. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1456.